

SLOVENSKI NAROD.

Slovenski Narod* velja:

v Ljubljani na dom dostavljen		v upravnemu prejemam:	
celo leto	K 24—	celo leto	K 22—
pol leta	12—	pol leta	11—
četr leta	6—	četr leta	5—50
na mesec	2—	na mesec	1—90

Dopisi naj se frankirajo. Rokopisi se ne vračajo.

Uredništvo: Knaflova ulica št. 5, (v pritličju levo), telefon št. 34.

Zbirka vrak dan zvezek izvzemni zedanje in preznike.

Inserat veljajo: petostopna petit vrsta za enkrat po 14 vin., za dvakrat po 12 vin., za trikrat ali večkrat po 10 vin. Pri večjih inseracijah po dogovoru.

Upravnemu naj se pošiljajo naročnine, reklamacije, inserati itd.

to je administrativne stvari.

Pogomezna številka velja 10 vinarjev.

Na pismena naročila brez istodobne vposlatave naročnice se ne ozira.

Narodna tiskarna telefon št. 85.

Slovenski Narod* velja po pošti:

za Avstro-Ogrsko:

za Nemčijo:

celo leto	K 25—	celo leto	K 28—
pol leta	13—	pol leta	13—
četr leta	6—50	za Ameriko in vse druge dežele:	6—50
na mesec	2—30	celo leto	K 30—

Vprašanjem glede inseratov naj se priloži za odgovor dopisnica ali znaka.

Upravištvo: Knaflova ulica št. 5, (spodaj, dvojni levo), telefon št. 85.

Porozi Vatikanu.

Kulturne države se druga za drugo oproščajo pretesnega objema Vatikana, emancipirajo se direktnega vpliva katoliške cerkve ter ji odkazujo tisto mesto, ki ji gre v današnjem »siècle lumière«. Ta proces je popolnoma razumljiv. V današnjem modernem času, ko se bije med posameznimi individui, kakor tudi med posameznimi državami in narodi nahajši boj za eksistenco, vendar ne moremo svobodnega mišljenja v državnom in družbenem življenju, demokratičnega razvoja v političnem in gospodarskem gibanju popolnoma odstraniti ter ga nadomestiti s takozanim »krščanskim duhom«. Pri tem pa ne mislimo na tisti krščanski duh, ki hoče vero absolutne ljubezni do bližnjika sprijaznit s kulturno vestjo civiliziranega človeka, temveč na tisti, ki se identificira z intoleranco in reakcijo. Bojni klic »restaurare omne in Christo« pomenja, da hoče cerkev, ki se noče prilagoditi duhu časa, sedanje države in narode pritisniti na tisti nivo nazaj, na katerem je sama zaostala. Civilizacija si sama stvarja zakone in ne trpi nikakega varušta. Klerikalna reakcija pa hoče vladati, hoče se povpeti zoper na ono stališče, ki ga je nekdaj zavzemala, hoče zoper postati neomejena vladarica, kakor je bila v tistih časih, ko se je človeštvo še nahajalo v primitivnih kulturnih razmerah. Zato pridiguje klerikalizem povsod boj zoper vsak napredok, zato sovraži izobrazbo, ker ta stvarja v narodih moč in samozavest, ter preganja civilizacijo, ki napravlja ljudi materialno in duševno močne, svobodne in neodvisne, v vprašanjih vesti pa samostojne. Klerikalno svetovno naziwanje pa ne potrebuje svobodnih mož, temveč hlapcev, ki zaničujejo svobodo in ki se slepo, brez vsake kritike pokoravajo zapovedim cerkvene oblasti. In kako neobzirna je cerkev v tem oziru, izpričuje najboljše zadeva monakovskega univerzitetorja, ki napravlja ljudi materialno in duševno močne, svobodne in neodvisne, v vprašanjih vesti pa samostojne. Klerikalno svetovno naziwanje pa ne potrebuje svobodnih mož, temveč hlapcev, ki zaničujejo svobodo in ki se slepo, brez vsake kritike pokoravajo zapovedim cerkvene oblasti. In kako neobzirna je cerkev v tem oziru, izpričuje najboljše zadeva monakovskega univerzitetorja, ki napravlja ljudi materialno in duševno močne, svobodne in neodvisne, v vprašanjih vesti pa samostojne. Klerikalno svetovno naziwanje pa ne potrebuje svobodnih mož, temveč hlapcev, ki zaničujejo svobodo in ki se slepo, brez vsake kritike pokoravajo zapovedim cerkvene oblasti. In kako neobzirna je cerkev v tem oziru, izpričuje najboljše zadeva monakovskega univerzitetorja, ki napravlja ljudi materialno in duševno močne, svobodne in neodvisne, v vprašanjih vesti pa samostojne. Klerikalno svetovno naziwanje pa ne potrebuje svobodnih mož, temveč hlapcev, ki zaničujejo svobodo in ki se slepo, brez vsake kritike pokoravajo zapovedim cerkvene oblasti. In kako neobzirna je cerkev v tem oziru, izpričuje najboljše zadeva monakovskega univerzitetorja, ki napravlja ljudi materialno in duševno močne, svobodne in neodvisne, v vprašanjih vesti pa samostojne. Klerikalno svetovno naziwanje pa ne potrebuje svobodnih mož, temveč hlapcev, ki zaničujejo svobodo in ki se slepo, brez vsake kritike pokoravajo zapovedim cerkvene oblasti. In kako neobzirna je cerkev v tem oziru, izpričuje najboljše zadeva monakovskega univerzitetorja, ki napravlja ljudi materialno in duševno močne, svobodne in neodvisne, v vprašanjih vesti pa samostojne. Klerikalno svetovno naziwanje pa ne potrebuje svobodnih mož, temveč hlapcev, ki zaničujejo svobodo in ki se slepo, brez vsake kritike pokoravajo zapovedim cerkvene oblasti. In kako neobzirna je cerkev v tem oziru, izpričuje najboljše zadeva monakovskega univerzitetorja, ki napravlja ljudi materialno in duševno močne, svobodne in neodvisne, v vprašanjih vesti pa samostojne. Klerikalno svetovno naziwanje pa ne potrebuje svobodnih mož, temveč hlapcev, ki zaničujejo svobodo in ki se slepo, brez vsake kritike pokoravajo zapovedim cerkvene oblasti. In kako neobzirna je cerkev v tem oziru, izpričuje najboljše zadeva monakovskega univerzitetorja, ki napravlja ljudi materialno in duševno močne, svobodne in neodvisne, v vprašanjih vesti pa samostojne. Klerikalno svetovno naziwanje pa ne potrebuje svobodnih mož, temveč hlapcev, ki zaničujejo svobodo in ki se slepo, brez vsake kritike pokoravajo zapovedim cerkvene oblasti. In kako neobzirna je cerkev v tem oziru, izpričuje najboljše zadeva monakovskega univerzitetorja, ki napravlja ljudi materialno in duševno močne, svobodne in neodvisne, v vprašanjih vesti pa samostojne. Klerikalno svetovno naziwanje pa ne potrebuje svobodnih mož, temveč hlapcev, ki zaničujejo svobodo in ki se slepo, brez vsake kritike pokoravajo zapovedim cerkvene oblasti. In kako neobzirna je cerkev v tem oziru, izpričuje najboljše zadeva monakovskega univerzitetorja, ki napravlja ljudi materialno in duševno močne, svobodne in neodvisne, v vprašanjih vesti pa samostojne. Klerikalno svetovno naziwanje pa ne potrebuje svobodnih mož, temveč hlapcev, ki zaničujejo svobodo in ki se slepo, brez vsake kritike pokoravajo zapovedim cerkvene oblasti. In kako neobzirna je cerkev v tem oziru, izpričuje najboljše zadeva monakovskega univerzitetorja, ki napravlja ljudi materialno in duševno močne, svobodne in neodvisne, v vprašanjih vesti pa samostojne. Klerikalno svetovno naziwanje pa ne potrebuje svobodnih mož, temveč hlapcev, ki zaničujejo svobodo in ki se slepo, brez vsake kritike pokoravajo zapovedim cerkvene oblasti. In kako neobzirna je cerkev v tem oziru, izpričuje najboljše zadeva monakovskega univerzitetorja, ki napravlja ljudi materialno in duševno močne, svobodne in neodvisne, v vprašanjih vesti pa samostojne. Klerikalno svetovno naziwanje pa ne potrebuje svobodnih mož, temveč hlapcev, ki zaničujejo svobodo in ki se slepo, brez vsake kritike pokoravajo zapovedim cerkvene oblasti. In kako neobzirna je cerkev v tem oziru, izpričuje najboljše zadeva monakovskega univerzitetorja, ki napravlja ljudi materialno in duševno močne, svobodne in neodvisne, v vprašanjih vesti pa samostojne. Klerikalno svetovno naziwanje pa ne potrebuje svobodnih mož, temveč hlapcev, ki zaničujejo svobodo in ki se slepo, brez vsake kritike pokoravajo zapovedim cerkvene oblasti. In kako neobzirna je cerkev v tem oziru, izpričuje najboljše zadeva monakovskega univerzitetorja, ki napravlja ljudi materialno in duševno močne, svobodne in neodvisne, v vprašanjih vesti pa samostojne. Klerikalno svetovno naziwanje pa ne potrebuje svobodnih mož, temveč hlapcev, ki zaničujejo svobodo in ki se slepo, brez vsake kritike pokoravajo zapovedim cerkvene oblasti. In kako neobzirna je cerkev v tem oziru, izpričuje najboljše zadeva monakovskega univerzitetorja, ki napravlja ljudi materialno in duševno močne, svobodne in neodvisne, v vprašanjih vesti pa samostojne. Klerikalno svetovno naziwanje pa ne potrebuje svobodnih mož, temveč hlapcev, ki zaničujejo svobodo in ki se slepo, brez vsake kritike pokoravajo zapovedim cerkvene oblasti. In kako neobzirna je cerkev v tem oziru, izpričuje najboljše zadeva monakovskega univerzitetorja, ki napravlja ljudi materialno in duševno močne, svobodne in neodvisne, v vprašanjih vesti pa samostojne. Klerikalno svetovno naziwanje pa ne potrebuje svobodnih mož, temveč hlapcev, ki zaničujejo svobodo in ki se slepo, brez vsake kritike pokoravajo zapovedim cerkvene oblasti. In kako neobzirna je cerkev v tem oziru, izpričuje najboljše zadeva monakovskega univerzitetorja, ki napravlja ljudi materialno in duševno močne, svobodne in neodvisne, v vprašanjih vesti pa samostojne. Klerikalno svetovno naziwanje pa ne potrebuje svobodnih mož, temveč hlapcev, ki zaničujejo svobodo in ki se slepo, brez vsake kritike pokoravajo zapovedim cerkvene oblasti. In kako neobzirna je cerkev v tem oziru, izpričuje najboljše zadeva monakovskega univerzitetorja, ki napravlja ljudi materialno in duševno močne, svobodne in neodvisne, v vprašanjih vesti pa samostojne. Klerikalno svetovno naziwanje pa ne potrebuje svobodnih mož, temveč hlapcev, ki zaničujejo svobodo in ki se slepo, brez vsake kritike pokoravajo zapovedim cerkvene oblasti. In kako neobzirna je cerkev v tem oziru, izpričuje najboljše zadeva monakovskega univerzitetorja, ki napravlja ljudi materialno in duševno močne, svobodne in neodvisne, v vprašanjih vesti pa samostojne. Klerikalno svetovno naziwanje pa ne potrebuje svobodnih mož, temveč hlapcev, ki zaničujejo svobodo in ki se slepo, brez vsake kritike pokoravajo zapovedim cerkvene oblasti. In kako neobzirna je cerkev v tem oziru, izpričuje najboljše zadeva monakovskega univerzitetorja, ki napravlja ljudi materialno in duševno močne, svobodne in neodvisne, v vprašanjih vesti pa samostojne. Klerikalno svetovno naziwanje pa ne potrebuje svobodnih mož, temveč hlapcev, ki zaničujejo svobodo in ki se slepo, brez vsake kritike pokoravajo zapovedim cerkvene oblasti. In kako neobzirna je cerkev v tem oziru, izpričuje najboljše zadeva monakovskega univerzitetorja, ki napravlja ljudi materialno in duševno močne, svobodne in neodvisne, v vprašanjih vesti pa samostojne. Klerikalno svetovno naziwanje pa ne potrebuje svobodnih mož, temveč hlapcev, ki zaničujejo svobodo in ki se slepo, brez vsake kritike pokoravajo zapovedim cerkvene oblasti. In kako neobzirna je cerkev v tem oziru, izpričuje najboljše zadeva monakovskega univerzitetorja, ki napravlja ljudi materialno in duševno močne, svobodne in neodvisne, v vprašanjih vesti pa samostojne. Klerikalno svetovno naziwanje pa ne potrebuje svobodnih mož, temveč hlapcev, ki zaničujejo svobodo in ki se slepo, brez vsake kritike pokoravajo zapovedim cerkvene oblasti. In kako neobzirna je cerkev v tem oziru, izpričuje najboljše zadeva monakovskega univerzitetorja, ki napravlja ljudi materialno in duševno močne, svobodne in neodvisne, v vprašanjih vesti pa samostojne. Klerikalno svetovno naziwanje pa ne potrebuje svobodnih mož, temveč hlapcev, ki zaničujejo svobodo in ki se slepo, brez vsake kritike pokoravajo zapovedim cerkvene oblasti. In kako neobzirna je cerkev v tem oziru, izpričuje najboljše zadeva monakovskega univerzitetorja, ki napravlja ljudi materialno in duševno močne, svobodne in neodvisne, v vprašanjih vesti pa samostojne. Klerikalno svetovno naziwanje pa ne potrebuje svobodnih mož, temveč hlapcev, ki zaničujejo svobodo in ki se slepo, brez vsake kritike pokoravajo zapovedim cerkvene oblasti. In kako neobzirna je cerkev v tem oziru, izpričuje najboljše zadeva monakovskega univerzitetorja, ki napravlja ljudi materialno in duševno močne, svobodne in neodvisne, v vprašanjih vesti pa samostojne. Klerikalno svetovno naziwanje pa ne potrebuje svobodnih mož, temveč hlapcev, ki zaničujejo svobodo in ki se slepo, brez vsake kritike pokoravajo zapovedim cerkvene oblasti. In kako neobzirna je cerkev v tem oziru, izpričuje najboljše zadeva monakovskega univerzitetorja, ki napravlja ljudi materialno in duševno močne, svobodne in neodvisne, v vprašanjih vesti pa samostojne. Klerikalno svetovno naziwanje pa ne potrebuje svobodnih mož, temveč hlapcev, ki zaničujejo svobodo in ki se slepo, brez vsake kritike pokoravajo zapovedim cerkvene oblasti. In kako neobzirna je cerkev v tem oziru, izpričuje najboljše zadeva monakovskega univerzitetorja, ki napravlja ljudi materialno in duševno močne, svobodne in neodvisne, v vprašanjih vesti pa samostojne. Klerikalno svetovno naziwanje pa ne potrebuje svobodnih mož, temveč hlapcev, ki zaničujejo svobodo in ki se slepo, brez vsake kritike pokoravajo zapovedim cerkvene oblasti. In kako neobzirna je cerkev v tem oziru, izpričuje najboljše zadeva monakovskega univerzitetorja, ki napravlja ljudi materialno in duševno močne, svobodne in neodvisne, v vprašanjih vesti pa samostojne. Klerikalno svetovno naziwanje pa ne potrebuje svobodnih mož, temveč hlapcev, ki zaničujejo svobodo in ki se slepo, brez vsake kritike pokoravajo zapovedim cerkvene oblasti. In kako neobzirna je cerkev v tem oziru, izpričuje najboljše zadeva monakovskega univerzitetorja, ki napravlja ljudi materialno in duševno močne, svobodne in neodvisne, v vprašanjih vesti pa samostojne. Klerikalno svetovno naziwanje pa ne potrebuje svobodnih mož, temveč hlapcev, ki zaničujejo svobodo in ki se slepo, brez vsake kritike pokoravajo zapovedim cerkvene oblasti. In kako neobzirna je cerkev v tem oziru, izpričuje najboljše zadeva monakovskega univerzitetorja, ki napravlja ljudi materialno in duševno močne, svobodne in neodvisne, v vprašanjih vesti pa samostojne. Klerikalno svetovno naziwanje pa ne potrebuje svobodnih mož, temveč hlapcev, ki zaničujejo svobodo in ki se slepo, brez vsake kritike pokoravajo zapovedim cerkvene oblasti. In kako neobzirna je cerkev v tem oziru, izpričuje najboljše zadeva monakovskega univerzitetorja, ki napravlja ljudi materialno in duševno močne, svobodne in neodvisne, v vprašanjih vesti pa samostojne. Klerikalno svetovno naziwanje pa ne potrebuje svobodnih mož, temveč hlapcev, ki zaničujejo svobodo in ki se slepo, brez vsake kritike pokoravajo zapovedim cerkvene oblasti. In kako neobzirna je cerkev v tem oziru, izpričuje najboljše zadeva monakovskega univerzitetorja, ki napravlja ljudi materialno in duševno močne, svobodne in neodvisne, v vprašanjih vesti pa samostojne. Klerikalno svetovno naziwanje pa ne potrebuje svobodnih mož, temveč hlapcev, ki zaničujejo svobodo in ki se slepo, brez vsake kritike pokoravajo zapovedim cerkvene oblasti. In kako neobzirna je cerkev v tem oziru, izpričuje najboljše zadeva monakovskega univerzitetorja, ki napravlja ljudi materialno in duševno močne, svobodne in neodvisne, v vprašanjih vesti pa samostojne. Klerikalno svetovno naziwanje pa ne potrebuje svobodnih mož, temveč hlapcev, ki zaničujejo svobodo in ki se slepo, brez vsake kritike pokoravajo zapovedim cerkvene oblasti. In kako neobzirna je cerkev v tem oziru, izpričuje najboljše zadeva monakovskega univerzitetorja, ki napravlja ljudi materialno in duševno močne, svobodne in neodvisne, v vprašanjih vesti pa samostojne. Klerikalno svetovno naziwanje pa ne potrebuje svobodnih mož, temveč hlapcev, ki zaničujejo svobodo in ki se slepo, brez vsake kritike pokoravajo zapovedim cerkvene oblasti. In kako neobzirna je cerkev v tem oziru, izpričuje najboljše zadeva monakovskega univerzitetorja, ki napravlja ljudi materialno in duševno močne, svobodne in neodvisne, v vprašanjih vesti pa samostojne. Klerikalno

či hiši, so jim otvorili tudi vrata kraljevskega dvora, ter jih povabili h kraljevski mizi.

Za sotočno zjutraj je bil določen odhod Sokolov iz Belgrada. Sokolov je bilo toliko, da je bilo treba sestaviti tri posebne vlake. In vsi ti Sokoli so se vozili brezplačno po vseh srbskih in bolgarskih železnicah. S prvim vlakom so odpotovali Čehi, z drugim Hrvatje, s tretjim pa Srbi in Slovenci.

Na kolodvoru je svirala vojaška godba slovenske narodne himne. Vsak vlak je bil okičen z zelenjem in srbskimi zastavami. Sokoli, ki so vstopali v vlak, so imeli v rokah narodne zastavice. Čehi češke, Hrvatje hrvaške, Srbi in Slovenci srbske in slovenske.

Prvi je zapustil belgradsko postajo češki vlak, za njim hrvaški, za njim pa srbsko-slovenski: vsak v presledku po četrt ure.

In vlaki so držali mimo postaj in postajice, ki so bile vse okrašene z zelenjem, evetjem in z narodnimi zastavami. Na postajah je čakalo Sokole narodno občinstvo, ter jim prirejalo navdušene ovacije.

Kjerkoli so se vlaki ustavili, prihite je narod in prinesel Sokolom jedi in pijače ter jih obsipal s evelicami.

Ob pol 12. je prvi vlak prisopiral do Niša. Že od daleč se je slišalo grmenje topičev in navdušeni živio-klici. Vlak se je ustavil. Na peronu, ki je bil okusno okrašen, in v bližini kolodvora je bilo na tisoče in tisoče ljudstva.

Pred peronom so stali oficirji vse niške garnizije in vse uradništvo. Ko so Sokoli izstopili iz vozov, so gromu podobno zagremeli urnebesni živio-klici. Vojska godba je svirala slovenske narodne himne. V imenu niškega Sokola je goste pozdavil ravnatelj kaznične Jasna Nadovič izražajoč svojo radost, da se je započelo resno delo za uresničenje vseslovenske ideje.

Sokoli Čehi so se na to odpravili v vojašnico 16. pehotnega polka, kjer je bil pripravljen obed za 2000 oseb.

Komaj so odšli, je prispel drugi vlak s Hrvati.

Množica je zaklicala: »živelj Hrvatje!« Sokoli so odgovorili z »Živelj bratje Srbi!«

Tudi te je pozdravil Jasna Nadovič. Med tem je prišel tretji vlak, v katerem so bili Srbi in Slovenci. Gromki živio-klici so napolnili ozračje, godba je svirala »Rado ide Srbin v vojnike« in »Naprej zastava Slave«, narod pa je došeče obispal s evezjem. Srbe in Slovence je pozdravil dr. Momčilo Janković.

Ko so zadnji Sokoli dospeli v vojašnico, ki se nahaja tik kolodvora, se je pričel obed. Stregli so Sokolom — vojaki, častniki in dame iz najboljših rodin. Sokoli niso mogli verjeti svojim očem. Vojaki, častniki nas sprejemajo, nam strežijo in nam goste, ali je to mogoče?

Solze so Sokolom silile v oko. Tak razloček! Tu jih pozdravlja vojska in jih odlikuje na vse načine, doma pa so Sokoli v očeh armade najluži sovragi domovine!

Na to se je jela vrstni napitnika za napitnico.

Med prvimi je spregovoril Hrват Malović. Rekel je med drugim: »Bratje Srbi, vi ste narod srečen. Vse imate: svobodo, neodvisnost, vse imate, mi pa nimamo ničesar. Solze mi rose oči, ker se nahajam v okrilju svobodne Srbije. Hrvatje vidi sedaj, kaj so nam bratje Srbi in kako nam v resnici dobro žele. Na to so še govorili Bosanec Zekula, Ra-

»Hvala lepa, gospod Bucek, da ste nas poučili!« je viknil zadaj nekdo izmed zvestih poslušalcev. »Dobrodaj sem mislil, da je Trubarjev spomenik najlepši, kar jih imamo v Ljubljani. Zdaj pa mi je padla debela mrena v oči. Zdaj še vidim, kakšen osel sem bil še pred petimi minutami! Dobro ste zdelali Bernekerja! Hvala lepa za pouk!«

»Prosim, prosim!« se je branil kritik in pokimal milostno.

»Škoda, škoda, da vas nerodni kipar ni prej nič vprašal za moder svet!« je vzduhnil oni skromni gospod, ki se je večkrat čudno veselo namuzal med Bucekovim razlagom. »Možli bi nam včasih v »Mestnem domu« ali kjeršibodi predavati o umetnosti!«

»I, zakaj pa ne?« je odgovoril Bucek blagohotno, zamišljal z levim očesom in se nasmejhnil navihano. »Saj imam črno obleko pa belo krovato tudi!«

In pogladil je svoje tri podbradke; to je bilo vselej znamenje izredne zadovoljnosti. Nato pa je prijet neznanega gospoda za gumb.

»Kdo pa ste pravzaprav vi, prijatelj? ga je vprašal s pokroviteljsko prijaznostjo in ga pogledal kakor velikan pritlikavec.

»Gospod Bucek, v izredno čast in veselje mi je, da se vam smem predstaviti: jaz sem kipar Berneker.«

Rado Murnik.

člo in Hrvatske in Slovence dr. Ivan Orašen. Orašenov govor je občinstvo tako navdušil, da ga je dvigalo na ramena. Slovenskim Sokolom je strezel poročnik Vukasović, sin vijavškega rojaka podpolkovnika Janka Vukasovića - Stibila. Iamed Nišanov sta govorila Marjanović in učiteljica Bošković, ki sta oba v vanečnih besedah nasdravljala slovanske bratstvo.

Med tem je prišla ura ločitve. Sokoli in gostitelji so se jeli objemati in poljubovati, z lic pa so jih padale solze. Godba je zasvirala, ozačje so pretresli gromoviti živio-klici in vlački so odpali proti Pirotu.

Za obed in Nišu je dala srbska vlada 2000 dinarjev na razpolago in sicer v zadnjem stenotku. Vojaki so tekem 24 ur nakupili 40 prašičkov, 22 jagnjet, 22 hektolitrov piva, 3 hektolitre vina in okrog 200 kg sira.

V Pirotu je bil sprejem prav tako prisrčen, kakor v Nišu. Na peronu je svirala vojaška godba, častniki, uradniki in občinstvo je pozdravljalo Sokole z odusevlenimi živio-klici.

V Caribrodu je pozdravilo slovenske goste odposlanstvo bolgarske sokolske zveze s podnačelnikom Antonom na čelu. Vojaška godba je igrala »Hej Slovani«, »Šumi Mariča«, »Liepa naš domovina« in »Naprej zastava Slave«. Na peronu je bila postavljena častna stotinja. Častniki, vojaki in občinstvo je pozdravljalo Sokole z viharnimi hura-klici.

Na kolodvoru v Sofiji je bil oficijalni sprejem. Bil je tako prisrčen, da ga ni moči opisati, da ga je možno samo čutiti.

Med gostim špalirjem naroda so Sokoli stopali v vrstah po sofijskih ulicah, povsod navdušeno aklamirani, z oken pa so nanje sipale nežne roke evetke in vence.

Slovenskemu učiteljstvu.

(Pismo z dežele.)

Kdor ima oči odprte, jasno mu je že zdavnaj, da je slovenskemu učiteljstvu na Kranjskem napočila doba svetopisemskih sedmoro suhih letin. Komaj so zadobili naši duhovniki vso oblast v deželi v svoje roke, komaj obvladujejo dejelno zakonodajo in dejelniški svet, že čuti slovensko učiteljstvo bič in škorpijone na svojih izmučenih hrbtih. Kdor ni župniku več všeč, mora proč »iz službenih ozirov«, najsie ne najde nadzornik na njem niti trohice nepravilnosti. Nastopila je umetna konkordatna doba, pravi vladar v šoli je zopet duhovščina. Na Kranjskem je zdaj slabše nego v Spaniji!

Vsem tem razmeram se ne čudimo; kdor je imel odprt pogled, pričakoval je to vse! Duhovniški stan zahteva samovlado za sebe, ljubosumno opazuje narascanje izobražbe krog sebe. Vse lažje mu je, brez ovir vladati neuko ljudstvo, kakor pa imeti opravka s samozavestnim in izobraženim narodom. Zatoraj proč s šolami, proč s samostojnim učiteljstvom. Da se pa ustreže državnemu zakonu, životarijo naj zasilne šole, tem na čelu pa župnički hlapci: organizni in mežnarji. Trpe naj se le še Slomškarji, ki morajo biti še nekoliko bolj pokorni, nego so mežnarji.

Zelo razumljivo je, da se je zbog nastalega nasilja lotila vsega učiteljstva velika malodušnost. Kje naj iščijo zaslombe za svoje pravice? Drug za drugim klonjajo glave, marsikom upadel je pogum popolnomater ter išče varno zavetje pod plaščem domačega župnika. »Vpiši se k Slomškarjem« je za enkrat pogoj, da se ne spravi uboge pare na vešala. Seveda pridejo skoro še drugi pogoji in je treba le te spreobrnjence opazovati, še bolj pa se jim čuditi, kaj so vse pripravljeni storiti, moliti in telovaditi, da si ohranijo svojo žalostno postojanko. Podoba skopljenec!

Vprašanje nastane, v koliko bi bilo pomagano učiteljskemu stanu, recimo, ako bi ta češ noč ves prestopil k Slomškarji? V najboljšem slučaju bi se mu plača povisala meseca za kakih 10–20 krov. Pri naših slabih financah v deželi kaj boljšega ni pričakovati, še manj pa pri istinitem navdušenju duhovščine za izobrazbo. Voda in ogenj, tema in svetloba sta in ostaneta sovražnika, dokler bo stal svet. Učiteljski stan po svoji naravi nima bodočnosti v Slomškarji, pač pa ga čaka materialno in duševna revčina in sramota.

Ako slovensko učiteljstvo vse to trezno premisli, pride do vprašanja: ali bi se ne dalo tem sramotnim razmeram odpomoči? ali bi se ne dalo razrušiti hlapčevstva in suženjetva, v katero ga je vrgla danačna klerikalna nadoblast v deželi? Na ta vprašanja smo namenjeni danes odgovoriti.

Pomagaj si sam in bog ti bode pomagal! Vsa moč leži v ljudstvu in ljudstvo je, katero si je treba pridobiti, ljudstvo se mora držati oni, ki si hoče pridobiti moč in veljavlo. Slovenski narod obstoji po ogromni vedeni iz kmeta. Lahko rečemo, da

je to narodna sreča. Kmet je bil in ostane zakladnica, is katere izvira vse bogastvo, telesne in duševne sile. Dobre je poznal to duhovščinski stan, oprijel se je kmeta, vedno se mu lahko in liže, da bi ga večno obdržal v svojem objemu in oblasti. Naš kmet, dobroden in novi kmet je v vedeni, smatra to ljubosen na resnično ter voli župnika v vse zastope v deželi in državi. Res, da v areu dostikrat kolne, ker je prepričan, da je to njegov izjemalec in zatiralec. Toda kam naj se obrne, ker nima in ne pozna drugih vodnikov! Duhovščina je v Avstriji še vedno privilegovani stan, na Kranjskem zvezan z nemško vladom, prejema nemške dopise brez odpora, podpira nemške hranilnice. Vsega tega naš neuki kmet ne pozna in ni v stanu sposnati. Edini stan, ki je bil izobražen in zaenak kakor duhovščina, zastopan v zadnjem kmetski občini, to je učiteljski stan, ki bi moral biti pravi vodnik našem kmetu, leži kruto poteptan na tleh.

In vendar imamo v državi ustavo, parlament in v njem najmanj polovico svobodomiselnih poslancev. Še so zakoni v veljavni, še so dajo sodišča, ki so navezana na pisane državne zakone. Dokler je vse toše v veljavni, je vsakemu še vedno prost, na podlagi obstoječih zakonov delati za narod, to je za slovenskega kmeta!

Komu naj tedaj služi slovenski učitelj? Odgovor je jasen: slovenskemu kmetu. Kako mu naj služi? Tako, da mu bo kar največ koristil. Učiteljstvo naj si predoči, da so časi minuli, ko je zadostovalo, da se je kmetske otroke naučilo za silo pisaneti, čitati in računati, pouk, ki je sicer potreben, pa dandanes ne zadostuje.

Vsak slovenski učitelj bodi dandanes pravi učenec narodov. Treba je narod poučevati in navajati tako, da se bo predvsem dvignilo njegovo blagostanje, da bo kmet rešen svoje bede in revčine, kajti le človek, ki živi v blagostanju, je in postane samostojen in plemenitega mišljenja. Ako delajo duhovniki na vede za kmeta, pojdi in stori ti, slovenski učitelj, to v resnici, okleni se kmetu in kmet bo mesto župnika varoval in volil te!

Res je, da država ne zahteva od učitelja drugega, nego abe v šoli, toda pravi narodni učitelj se ne bo dandanes več omejeval na to polje, skušal bo kmeta poučevati in mu koristiti zlasti izven šole. Razume se, da si je treba v ta namen prisvojiti temeljitega poznavanja vseh kmetičkih razmer, baviti se je treba s poljedelstvom, živinorejo, zadružništvom itd. sploh v vsemi razmerami, v sredi katerih se živi in kjer se bo delovalo. Marsikdo bo vprašal: ali je tako delovanje mogoče brez strokovnjakov predgovor? Odgovor bo takole: Kar poglejmo na naš župnika in kaplane! Ali so se ti kdaj učili poljedelstva, živinoreje, mlekarstva, posojilništva itd. in vendar snujejo dan za dnem razne zadruge? Res je sicer, da jim je marsikaj izpodletelo, toda temu je le vrzrok, da se niso dovolj temeljito in z ljubeznično zanimali za svoje delo, ki je bilo le peselek v oči. Vsak izobražen človek je v stanu, isto storiti in gotovo še boljše, ako mu je kaj na stvari ležče. Marsik slovenski učitelj postal je že izbornem posojilničar, voditelj mlekarne in drugih zadruž, dasiravno je bil samouk, kakor so samouki naši zadrugari-duhovniki.

Torej na delo, na zadružno delo, slovenski učitelji! Sam si svoje in svojega naroda sreče kovač, ako se krepko primeša dela. Delaj za kmeta, njegov voditelj postaneš! Mi kmetje nimamo časa, še manj pa izobrazbe, da bi si sami pomagali. Tudi smo malo posestniki, da en sam ničesar ne zmore, pa se homo zdržuši v zadružah. Povsod na dan z zadružnim delom, v vsako občino kmečko hranilnico in posojilnico. Kdor bo naš voditelj pri zadružnem delu, bo tudi naš zastopnik in deželi in državi.

Nastane le še vprašanje: ali je učitelju tako delovanje dovoljeno in ali ne bo vsled tega preganjati? Odgovor je kratek: Kar je dovoljeno drugim, je tudi učiteljstvu, kajti pred zakonom smo vsi enaki. Učitelj je istotako prost državljani, kakor duhovnik. Ako ga bodo preganjali, smejo ga po zakonih le tedaj, ako bi ne vršil v šoli temeljito svojega dela, to pa že itak sedaj vrši in mu prejkoslej bolj škodovati ne morejo. Neoznenjenemu učitelju ne bo nikakška škoda, aka ga prestavijo v drug kraj, njegov naslednik pa bo našel že obdelano polje. Mogoče bo pa še nekaj drugega: marsikdo sploh ne bo več hotel iz priljubljenega mu kraja in tedaj bo prišel čas, ko ga noben kaplan, župnik in škof ne bude mogel več prestavljati in se igrati z njegovim obštamkom. Imel bo nameč toliko dela in tudi zaslužka na zadružnem polju, da se na svojo revno platio ne bo več oiral.

To smo napisali slovenskemu učiteljstvu v predstarek. Proučujte kmetijstvo, posojilništvo, živinoreje, vinarstvo, ustvarjanje zadruž. Kaj je klerikalna posojilnica, ustanovite

kmečko! Povsodi je dobiti samostojnih ljudi, akoravno jih je malo, toda že poščica zadostuje za početek, drugi bodo prišli za njimi!

Na delo tedaj, kvišku glavo in srce, kdor ne more in mora ukloniti tilmika pred farovško mogočnostjo.

Kmet - zadružar.

Nečrt novoščega kazenskega zakona.

Dr. Alojzij Kokalj.

XVI.

V svojem petindvajsetem poglavju pa jemlje načrt v pretes tatvine in sorodna kazniva dejanja. Kot takva kazniva dejanja pa našteva načrt poneverbo (nezvestobo), prisvojjevanje tujje zemlje, poljsko in gozdrovno okvaro, samovoljno prisvojitev tujih stvari, skriveno pridržbo, izmik, lovsko in ribo tatvino, neupravičeno ribarenje ob obalih in prisvojitev uporabe. Kakor kažejo ravnotek našta, tatvini sorodna dejanja, pozna načrt tudi nekaj novih in takih kaznivih dejanj, katerih ne najdemo v doslej veljavnem kazenskem zakonu. V načrtu bodemo pa v tem pogledu našli še pri posameznih kaznivih dejanjih tudi precej novih dočeli in sicer takih, katerih moramo kot umestna le odobravati, mnogo pa žalib tudi takih, katerih moramo označiti za polovičarska, oziroma nezadostna. O tem bodemo pa več spregovorili pri posameznih kaznivih dejanjih.

Na čelu tega poglavja navaja načrt kaznivo dejanje tatvine. Definicija tega kaznivega dejanja, ki se zelo razlikuje od one § 171. veljavnega kazenskega zakona, nam pa načrt vsega ne ustreza.

Načrt vsega ne ustreza tudi strojno kaznemu, kar moramo le odobravati, ker so s tem puščene sodnikom proste roke, da lahko v posebnega uvaževanja vrednih slučajih izrekli tudi posebno milo kazzen, ne da bi se potem obtožil mogel pritožiti radi prenizke kazni.

stava Blažona, ki je zavod vodi že šesto leto sam, brez vsake pomoči in kakor razposlani računski zaključek za 1909 dokazuje, v korist mestne občine Črnomeljske z izbornim uspehom, saj se je v 4 letih in 9 mesecih nabraalo za Črnomelj nad 20.000 krov rezervnega zaklada. Podle in brezvestne duše so taki dopisniki, ki hočejo škodovati ne samo osebam, marveč zavodom, od katerih bodo imeli koristi le tisti zapeljni ljudje, kateri poslušajo lažnjivozapeljivi glas črnomeljskega kaplana, ter pri-zmanega uzor-moža župana — škodljivega in najhujšega nasprotnika tega zavoda Matije Skubica, ter njegovega najnovejšega tajnika, advokata dr. Šturna. Niso to malenkosti — marveč zlobnosti, hujskarje, katere soditi ima v prvi priliki c. kr. okrajno sodišče in politična oblast.

Največja zlobnost je, da klerikalni hinaveci okrajnemu glavarju, ki je mnogo pripomogel, da bo, če se uresniči belokranjska železnica, teka preko Črnomelja — sedaj iz hvaležnosti bijejo s kolom po glavi. Sramuj se kompanija iz vrst triperesne deteljice Škubic, Šturn, kaplan Česar! Meščani, ustanite kot en mož in vzrite župana, škodljivega mestne občine iz vseh družb, ker vam škoduje vseh koncih in krajih.

V Borovljah se daní.

Slovenci v Borovljah so dosegli zadnji čas velevažen uspeh in napredek. En tem nam pišejo: Ker smo po pretežni večini naprednjaki, zvezali smo se s socijalnimi demokratimi ter tako sijajno zmagali pri volitvah v odbor za Borovlje in celi Spodnji Rož načrtnega konsumnega društva. Temu društvu, ki ima sredi Borovlj lastno krasno poslopje, je načeloval nemškutarji. Ker je društvo zelo dobro situirano in dela najzagrizenejšim borovskim nemškutarskim trgovcem hudo konkurenco, so ga hujeli nemškutarji dobiti popolnoma v svoje roke. Toda na občnem zboru so tako sramotno propadli s svojimi kandidati, kakor tega niti mi nismo upali pričakovati. Navzočih društvenikov je bilo okoli 400. Kompromisni kadidat zdrženih Slovencev in socijaldemokratov so dobili približno 300, nemškutarski komaj po 100 glasov. Za predsednika je bil izvoljen Slovenec P. Mišič, gospodinčar in puščarski dobavitelj v Borovljah. V celem odboru, ki šteje 13 članov, imamo mi 7, socijaldemokratje pa 6 glasov. Od slovenskega odbornika M. Turka na občnem zboru stavljeni predlog, naj se izdelajo pravila tudi v slovenskem jeziku ter naj se društvo da registrirati tudi slovensko, je bil potem, ko se je za njega toplo navzel vodja socijaldemokratov, soglasno sprejet. — Izid teh volitev je jasen dokaz, da narodna samozavest v Borovljah in v okolici pridobiva vedno trdnejših tal, od kar se je pri nas pričelo narodno-napredno gibanje. Da so se Slovenec mogli zvezati s socijaldemokratimi, brez katerih bi ne mogli priti do veljave, je edino prisovati naprednemu stremljenju večine Slovencev v Borovljah. To napredno stremljenje pa sloni po največ na našem vrem Sokolu, katemu edinem moramo biti hvaležni za neprizakovano hitro napredovanje slovenske stvari v Spodnjem Rožu. — Nemškutarji, ki so tako sramotno nazadovani in propadli, so pod vodstvom puščarskih dobaviteljev M. Ogris, Sigot in Tschinkowitz v svoji jezi ustanovili takoj svoje konsumno društvo, ki pa pojde seveda tekom enega leta »rakom žvižgat« in bo prisovati nemškutarjem do hitrejšega propada njihove stranke, ker bo ujelo nemškutarske trgovce.

Dnevne vesti.

+ Belokranjska železnica. Ljudje, ki kaj razumejo, ljudje, ki znajo pomen posamičnih dejstev spoznati in različne okolščine uvaževati, vedo vsi, da je belokranjska železnica v nevarnosti. V takih časih bi bilo pričakovati, da bodo klerikale postigli vse drugo na strani in delali na to, da z druženimi močmi poskusimo odvrniti pretečo nevarnost in obvarujemo deželo škodo, ki bi jo vsi enako čutili. Toda zgodovalo se je drugače. Klerikale, ta nesreča dežele Kranjske, skušajo nevarnost, ki preti belokranjski deželi utajiti. Z brezstvidnostjo, ki kaže, kako malo jim je za obeni blagor in kako vedno mislijo le na svojo korist, taje obstoječo nevarnost. Mogoče, da jo tudi res ne spoznavajo, kajti naposled so vsi od kraja nevedeni svadronerji, ki drugega ne znajo kakor s fazami ljudi hujskati in jih farbat, kar zna tudi vsak zabit lacarist. Solidnegra znanja o železnicah nimajo ti ljudje razen Sukljeta nič in zato je prav lahko mogoče, da se jim niti ne sanja, kako slaboto stoji stvar z belokranjsko železnicijo. Šuklje jim pa tega ne mars povediti, ker so mu vzel mandat. Sramota pa je, da se ti ljudje za stvar niti pobrigati močjo, da v tem

času, ko je v nevarnosti občina krije, ne vidijo dragoga nič kakor svojo strankarke korist. Klerikale so v strahu, da bi jim mala zadeva z belokranjsko železnicijo škodovati pri volitvi za državni zbor in v strahu pred volitvami trde, da ne belokranjsko železnico ni nobene nevarnosti. Da bi ne prišel mandat in nevarnost, zato varajo vso javnost. Pri tem pa imajo še prednost nam očitati, da smo zaradi teh volitev začeli pretretati to stvar. To je že preneumno. Ko bi mi hoteli begati volilice, bi pač ne bili priobčili pojasnila, ki ga je ministerstvo dalo načemu dunajskemu zastopniku. To pojasnilo kaže dobro voljo dunajske vlade, pa tudi nič več in ne obsegajo niti najmanjšega zagotovila, da ne bo zmagala ograka vla- da in da se bo tudi v tako verjetnem slučaju, da zmaga Khuon - Hedervary, belokranjska železnica valičemu gradila. Mi nič drugega nečemo, kakor da naj klerikalni koritniki store svojo dolžnost in naj delajo dokler je čas, da ne bo imela dežela škode. Belokranjska železnica je v nevarnosti in zna prav lahko vodo pasti.

+ Deželna blaznica in deželni odbor. Deželni odbor se je oglasil sноči v svojem službenem glasilu »Slovenec«, da odgovarja na našo predmetno notico, v kateri smo obelanili nekaj najbolj kričečih nedostatkov v naši deželni blaznici, katero upravlja naš deželni odbor. Odgovor, katerega smo citali v snočnem »Slovencu«, je nad vse značilen in kaže jasno kranjskim davkoplačevalcem, kako frivolno pojmovanje ima klerikalna večina našega deželnega odbora o deželnem gospodarstvu v obči in o svojih dolžnostih posebe. Pred vsem zvraca prav po ligvorjansko vso krivdo za najnovejše dogodek v deželni blaznici na poprejšni deželni odbor. To je tako komodno stališče, vendar povemo klerikalni večini v deželnem odboru, da tako pišček izgovor ne bode dolgo vlekli in da bode končno tudi naš kmet spregledal, da niso vsega krivi oni preklicani liberalci, temveč da je krivdo iskati le v klerikalni večini našega deželnega odbora, ki ima za vse drugo čas in denar, samo za resnične deželne potrebe ne. Sedanja klerikalna večina deželnega odbora ima vendar že precej dolgo časa v rokah deželne vajeti in če se ozremo na njen delovanje, moramo pribiti, da doslej še prav nič pozitivnega in občekoristnega storila ni. Mi smo konstatirali, da je deželni zbor dovolil znatno vsoto 100.000 K., ki naj se uporabi za deželno blaznico, a da se to doslej še ni zgodilo, ker se trosi deželni denar za nepotrebitne špekulacije in za ustanavljanje nepotrebnih služb. Ker deželni odbor, v katerem imajo klerikale večino, doslej še ni izvršil tega sklepa našega deželnega zobra, smo popolnoma upravičeno očitali klerikalni večini v deželnem odboru, da je ona kriva, da je deželna blaznica prenapolnjena, da je opazovalni oddelek tako poln, da nima prostora za nove bolnike, da odhajajo kmetje preklinjevale, je zopet domov s svojimi ubogimi umolbnimi bolniki, da se je neki bolnik baje obesil in da se je dogodil baje celo umor. Vsega tega ne bi bilo, če bi klerikalna večina deželnega odbora že dovoljenih 100.000 K. porabila za deželno blaznico, ker bi se potem lahko prišlo vsem takim nedostatom in nesrečam v okom. Vprašamo sedaj, ali smo res preklicani liberalci krivi, da klerikalna večina deželnega odbora ne porabi dovoljenih 100.000 K. za deželno blaznico in da se trosi proti sklepku deželnega zobra denar naše dežele za mlinarske podprtje? Na to naj se nam da jasen odgovor, a ne z nagromadenjem psov, kakor se je to zgodilo v snočnem »Slovencu«. Kot davkoplačevalci zahtevamo, da se deželni denar, ki je na polovici potekel iz naprednih slovenskih mest v deželno blagajno, uporablja v smislu sklepov deželnega zobra in ne proti njim in na »odgovornost« kakega posameznega deželnega odbornika za utopije! Klerikalni večini našega deželnega odbora povemo kar odkrito in nevršeno, da se prav nič ne bojimo njenih groženj in da bomo slej kot prej pazno in vestno motrili njen ravnanje z deželnim denarjem. Poslebo bomo pa vselej nastopili z vso odločnostjo tedaj, kadar bodo hotela klerikalna večina našega deželnega odbora trošiti denar za take svrhe, katerim ni pritrdir del. zbor. Klerikalni večini deželnega odbora pa povemo za sedaj še na uho, da imamo toliko gradiva o čudnem deželnem gospodarjenju že nabranega, da bode danes še toli prešerni gospodi v deželnem odboru skoro minila njenja prešernost potem, ko bomo začeli odkrivati strmenemu svetu njenovo gospodarstvo. Za danes naj dostosteja tega miglaj, skoro bomo pa prišli na dan z navedbo konkretnih dejstev. »Slovenec« grozi v svoji notici končno še z otročno grožnjo, da bodo nedostatki v deželni blaznici in opazovalnem oddelku odpravili klerikale na stroške liberalnih davkoplačevalcev, češ, da se bodo sklenil

zdravstveni zakon, po katerem začrti cestnega zakona. Sicer še načrt cestnega zakona dolej ni zabil najvišje sancije, vendar česar je le ta prečornost še kaj malo umestna, poslebo, ker je zelo, zelo dvomljivo, če je bode kdaj deležen. Na drugi strani pa smemo vseti to kot dragočeno priznanje, da se deželne blagajne prazne, ker ne premorejo onih že sklenjenih in dovoljenih 100.000 K., ki naj bi se uporabile za našo deželno blaznico. Ker so pa deželne blagajne prazne, naj jih pa napolnijo zopet naša napredna mesta in pred vsem bela Ljubljana, za katera pa načrni zastopnik nima niti beliča! To si bodo dobro zapomnili in začeli vravčevati milo za drago. Vsi Ljubljani je dobro znano, čevara last so na primer Dolenje Poljane, nekdanja Kravja Dolina, kako krasne dohodke imata uršulinski samostan, kako se polnijo zakladnice v frančiskanskem samostanu, kako se steka denar v raznem ljubljanskem župnišču itd. itd., ne da bi se iz vseh teh krajev kaj imena vrednega prispevalo za one velikanske izdatke, katere mora naša bela Ljubljana žrtvovati za dobrbit svojih stanovnikov. Ako so doslej vsi ti faktorji uživali le dobrote moderne in lepe Ljubljane, bude le pravljivo, ako se jim napravi tu nekajek dolžnosti in če se tudi te faktorje pritegne k prispevanju za naše mestne potrebe. Le na dan torej z zdravstvenim zakonom in mi vam bomo točno odgovorili tam, kjer bo silno zbolelo Vaše vedno zadrgnjene žepe! Upam, da se razumemo. Končno pa še omenjam, da nas nobena grožnja ne bode odvrnila od izvrševanja naših dolžnosti, katere imamo kot pošteni časnikarji in da za nas klerikalna večina deželnega odbora ni nobeno nedotakljivo veličanstvo dotlej, dokler od nas zahteva prispevke in denarne žrtve za deželno gospodarstvo. Dotlej si bodo tudi prisvajali pravico kontrole in kritike in naj si bode to gospodi iz klerikalne večine deželnega odbora ljubo ali ne.

+ »Skupna mržnja.« »Slovenec« se je sinoči na svoj način spravil nad češkega realista, prof. Masaryka, in nad češk. klerikalnega duhovna Šlingerja. Moža imata namreč svoje imenje o jugoslovanski obstrukciji, in sta to tudi povedala; oba sta mnenja, da jugoslovanska obstrukcija ni bila srečna in da ni prinesla nikomur nič sadu; oba sodita, da je bila obstrukcija samo vladni na korist, Slovanom pa na škodo. To je naposled stvar naziranja, vsekakdo ima pa vsak človek pravico svoje mnenje povedati, naj bo potem komu drugemu to prav ali ne. Drugače pa sodijo pri »Slovencu«. »Slovenec« proglasja slučajno enakost v naziranju med Masarykom in Šlingerjem za izraz — mržnje zoper Slovence. Kdor enkrat ni nazorov dr. Šusteršiča, ta mirzi Slovence. To je res pravi pot, da si pridobimo priateljev in zaveznikov!

+ Izdal jih je. Novoimenovani škof litomerški, dr. Gross, je izdal pastirski list, v katerem pravi: »Ne ustupimo predvsem visokočastiti sbratje, da bi zadobila herezijo 19. stoletja, nacionalizem, pri nas veljavo.« Litomerški škof smatra torej nacionalizem za herezijo. Kdor je torej naroden, kdo brani svoj narod, svojo rodno zemljo — ta je po izreku škofa dr. Grossa heretik. Tega mnenja pa ni le ta škof, temveč vsa naša duhovščina. Ali ni tudi dr. Mahnič nekaj enakega učil? Zdaj pa pride ljubljanski škof ter hoče delovati za narodno obrambo. Ljubljanski škof Bonaventura je torej heretik. Ker pa vemo, da ljubljanski škof noče biti heretik, tedaj je popolnoma jasno, da je takozvan klerikalno narodno delo — švindel. Narodno ne more biti, ker če bi bilo narodno — bi bili klerikale heretiki.

+ Kazinoti zopet denuncirajo. Ljubljanski Nemci popolnoma pa sebi čevlje merijo. Ker je namreč javno dokazano, da dobiva »Schulverein« celo od officialne Nemčije ogromne denarne podpore, da delajo potem po naših slovenskih deželih propagando za vensemško, protivavstrijsko misel, pravijo v »Grazer Tagblatu«, da je dobila »panslavistična zveza v Ljubljani« iz Rusije velike svote denarja, da so se nekateri mogli udeležiti potovanja v Srbijo. Naravnost čudovita je fantazija teh neumnih nemških butic, ki se zbirajo v kazini, da menjamajo nemške marke z ruskimi rublji.

+ Klerikalna občina proti deželu. Občinski odbor v Ribnici na Pohorju, obstoječ iz samih zagrinjih klerikalcev, je izdelal za svojo občino nekakšno občinsko postavo, v kateri je natančno določeno, koliko sme delave zaslužiti v ribniki občini. Po tej postavi naj bi delave dobival ob svoji hrani 1 K 20 vin., ako ima hrano pri gospodarju pa 60 vinjarjev na dan. Dinarica ima dobiti ob svoji hrani 60 vin., ako ji da hrano gospodar pa 30 vin. na dan. To »postavo« je podpisalo pet odbornikov, in župan jo je dal začeti na občinski deski. Za to najnovejšo »postavo« je pa izvedelo tudi okrajno glavarstvo v Slovenjgradcu, ki je tistih pet odbornikov prav občutno obodilo; govor se, da v globu 2000 krom. — Zeleti bi bilo, da bi moralni dotični občinski odborniki, ki so napravili tako pametno »postavo«, sami poskusiti, kako se živi s tistimi beraškimi vinarji, ki so jih določili delavcu in delavcu za celodevnico.

+ Kričansko-socialni poslanec Bielohlawek in draginja. Povsod tožijo o veliki draginji, samo dunajski krščanski socialev pravijo, da ni draginja. Tako je trdil Bielohlawek, da na Dunaju ni draginja živil in da je vse to socialdemokratičen švindel. To ni prav nič čudno, če pomislimo, pri kakšnih korith siedi ti »ljudski zastopniki«. Toda Bielohlawek zna še na drug način skrbi za tolažbo svojega želodeca. Kot deželni odbornik je namreč referent za dobrodelne naprave. Toda ta gourmand je v prvi vrsti zastopnik svojega želodeca in skuša temu dobro napraviti. Kontrolira namreč redno blaznico v Steinhofu — toda le živila, ki bi se moral tam uživati. Vsak dan si da prinesi iz Steinhoffa cele košare najboljših kosov mesa, takozvane »Gustostickerl«, jaje, moke, kave, masti itd. — z eno besedo: Steinhof popolnoma zaklada njegovo kuhinjo, na katero pa Bielohlawek kot znan gourmand gotovo ne stavlja majhnih zahtev. In za vse to plačuje na mesec 60 do 70 krom. Dobro je biti krščanski socialev obenem pa deželni odbornik. Do zdaj nismo vedeli, zakaj se klerikale tako trgajo za deželno odborništvo. Toda dunajski krščanski socialev znajo vsa mesta dobro izrabiti. Bielohlawek je namreč tudi dunajski občinski svetnik. Njegov sin obiskuje terezijanše. In da bi preveč ne zavolzi, mu je očet kot dunajski občinski svetnik izposloval permanentni vozni listek za omnibus, za izredno znižano ceno, plačuje namreč tedensko celih 52 vinarjev. Lepe čase imajo ti krščanski socialev. In kdo bi se čudil, če si tudi naši klerikale zažeže dobrih krajev i. t. d. ter v vsem pridno in vestno posnemajo svoje dunajske pokrovitelje.

+ Promocija. Včeraj je bil promoviran doktorjem prava na vsečišču v Graedu g. Pavel Klodicič vitez Sabladski, sin gospoda dvornega svetnika Antonia Klodadskega v Trstu. + Za kanonika v Ljubljani je imenovan beneficijat dr. Ignacij Žitnik, državni in deželni poslanec. + Imenovanja pri pošti. Imenovani so: Za poštnega konceptnega vežbenika dr. Gvidon Battiggi; za višje poštni oficijale: poštni oficijali: Viktor Aprije, Hugo Hrelich, Josip Simšig, Fran Bješkar za Trst; Alojzij Cernič in Josip Božja za Pulj; Ivan Podgorški, Edvard Burian za Ljubljano in Rudolf Stoeck za Gorico; za poštni oficijale: poštni asistenti: Fran Ogrizek, Adolf Giampiccoli, Alcides Höhenberger, Silvij Debeuz, Henrik Maurizio pl. Mohrenfeld, Ivan Alberti, Benno Urban, Albert Arrigoni v Trstu; Franerman in Ivan Matiasch za Pulj; Matej Svetlič za Tržič in Josip Mogolič za Novo mesto.

+ Iz državne železniške službe. V službenem razredu VIII. pridejo v plačilno stopnjo s 3000 kromama v statusu III.: oficijal Friderik Kiepach v Novem mestu, oficijal Karel vitez Hillmayer na dolenskem kolodvoru. V službenem razredu IX. pridejo v plačilno stopnjo z 2600 K v statusu I.: stavni pristav Franc Jahn, Ljubljana I., v statusu IV. pristav Gustav Forstner pl. Billau na Bledu. V službenem razredu X. pridejo v plačilno stopnjo z 2000 K v statusu IV: asistent Viljem Kelec v Bohinjski Beli, Gustav Caucig na Jesenicah, Fran Rozman v Škofji Loki; v plačilno stopnjo 1800 K v statusu IV: asistent Pavel Ječe v Ljubljani. V službenem razredu X. so imenovani v plačilni stopnji 1600 krom v statusu IV: uradniški aspiranti Josip Žagar v Kranju, Gabriel Kumar na Jesenicah in Edvard Repov v Ljubljani.

+ Cehi v Ljubljani. Kakor smo že poročali, se pripelje danes zvečer v Ljubljano okoli 40 čeških izletnikov, po večini akademiki, pa tudi nekatere odlične dame in gospodje. Južni ostanejo v Ljubljani, dopoldne si ogledajo mesto, popoldne pa potete v okolico (odhod s kamniškim vlakom ob 2. popoldne). Danes se pripelje danes zvečer v hotel »Tivoli«. Vso skrb za ta izlet je prevzel ljubljanski »Češko-slovenski klub«, ki tem potom vabi ljubljanske Slovence in Čehe k sprejemu na južnem kolodvoru ob 1/4. zvečer, na danščini prijateljski večer v hotelu »Tivoli« in na jutrišnji izlet.

+ Slovenski v Dobruški. O doživljajih slovenskih izletnikov v Dobruško in na Škofčku bi bilo lahko napisati celo knjigo. Brez števila je epizod, ki živo pričajo iskrene simpatije Srbov za naš narod in brez števila je dogodkov, ki kažejo, kako izredne pozornosti in gostoljubnosti so bili deležni slovenski izletnikvi. V spolnilo svojega poročila naj še omenimo, da sta bili o priliki zajutriki v kraljevskem parku predstavljeni prestolonasledniku Aleksandru tudi gospa pl. Foedralspergova in njena mati gospa Knific. Prestolonaslednik se je nadalje razgovarjal z gospo pl. Foedralspergovo. Vprašal jo je, koliko časa se bavi s petjem, se razgovarjal z njom o njenem nastopu pri koncertu in ji najljubjevnejše čestital, da je krasko pelal in da mu je posebno ugajalo. Tudi kralj sam je na officijskem plesu vprašal po gospo

ljan je pa odvisno to od gospodov pri vlasti. Kaj postava, za to se ne menijo.

Znamenje sv. Roka, podomače tudi »Debelo znamenje« stoji 3'8 km od Ljubljane, ob državni cesti proti St. Vidu. Po dobro ohranjeni strehi je soditi, da to sicer lepo zgrajeno znamenje ni staro. Židanje in kar je pod streho je pa poprave zelo zelo potreben. Omet v spodnjem delu, okrog kamnitih plošč, je odpadel, napisi so komaj čitljivi, sv. Rok in tovarisi so zapršeni in deloma zapreženi. To ni prav! Znamenje naj se negujejo, ali pa odstranijo. Na eni kamniti plošči se berejo samozavestne besede: »Lepa vas si — V vsakem čas. Da se ame ponašati ona vas, ki je postavila svoj čas lepo znamenje, naj je popravi, ker je zato skrajni čas. — To kar se omenja glede debelega znamenja, naj velja tudi za druge, ki dostikrat kazijo kraj in žalijo okus.

Razstava. Ob koncu šolskega leta priredi državni popotni tečaj za pletarstvo razstavo svojih izdelkov dne 17., 18. in 19. julija v Šmartnem pod Šmarino goro.

Iz Škofje Loke. Tukajnjemu nunskemu gosp. spiritualu Nádrahu so začeli rasti rogovci. On misli, da je paša, ki se povsod prav obnaša. Mi mu prav radi prepustimo, da pašuje po svoji volji in vesti v izključno notranjem samostanu, nikakor pa nismo zadovoljni, da bi tudi v soli in po mestu še nadalje tako pometal, kot je začel. Za to pometanje je že dobilo celo predstojništvo ursulinskega samostana tako zaušnico, da mu bo še dolgo brenčalo po ušesih. G. spiritual bi rad avgijev hlev malo očistil. Prav, toda gleda naj, da ne bo največjega blata pustil ležati v njem in odstranil samo manjše maleže! Dosedaj so bile nunske šole za vse naše hčerke, dokler so jih hotele obiskovati. Sedaj je pa začel g. spiritual določati, katera jih sme posečati, katera ne. Odškod ta oblast g. spiritual?! Mi vam rečemo: »Če niso vaše šole za vse, naj ne bodo tudi samo za nekatere; odklonite vsako eksperimentiko, pa bo prav. Nikakor pa ne dopuščamo, da bi hodile v solo samo eksternistke — opravljkive. Vemo, da je največja tožljivka dobila za plačilo tako dobro spričevalo, da se je njen oče bahal z njim po gostilnah, toda zapomnila si naj ta tožljivka in njen oče, da je vračilni dan vedno zada! Omenili smo že, da bi radi videle, da bi bile nunske šole samo za internat. Že davno smo namreč siti sekatur g. spirituala. Ta misli, da ima edino on pravico nad učenkami. Njegovo srce je tako hudobno, da strogo zahteva, da morajo vse učenke, celo prvega razreda, biti vsak dan pri sv. maši, tudi pozimi ob najhujšem mrazu in ob najslabšem vremenu. Mi moramo skrbeti za svoje otroke in naša dolžnost je, paziti na njih zdravje. Ali se pa mogoče krepi zdravje, če mora otrok v mokrih čevljih v najhujšem mrazu stati vsako jutro po tričetrt ure na mrzlem kamenju? V soli so učitelji in učiteljice gospodarji nad našimi otroci, doma pa le edino mi. Zapomnite si to, g. spiritual! Naj otroci hidijo k maši, toda samo toliko, kolikor je potreba, sekatur ne trpimo! Prepricani smo, da nune, zlasti gospa mati ne odobrujejo tega terorizma g. spirituala, toda morajo molčati... paša je paša. S svojim ravnanjem bo g. spiritual pripomogel do meščanske šole v Škofji Loki. Vsaj je že davno potreba, le pomagajte, da jo prej dobimo! Potem se bodo pa dodokhi nunskega samostana znatno zmanjšali. Komu bodo potem nune prodajale kar pavšalno knjige, zvezke, peresa, svinčnice, pavlovo itd.? Čudno se nam zdi, da slavna oblastva poiščejo vsakega čevljarija v najbolj oddaljeni gorski vasi, da plačuje obrtni davec, naši nini pa ne vidijo, dasi delajo boljšo trgovino, kot n. pr. g. Koceli. Postale so vsled tega tako drzne, da celo same fotografirajo in dotične slike drago prodajajo svojim gojenkam. Ali je to dovoljeno? Vemo, da ima neki dostojanstvenik svoje hčerke v tukajnjem samostanu in da mu je vsa ta barantija dobro znana. Zajak ne ovadi naših nun radi tega? Ali mogoče čaka, da to storimo mi?

Nesrečen padec. V vasi Perovo pri Kamniku je skladal dne 9. julija proti večeru 70letnemu kočar Antonu Česenom mrvo v kozolec. Ob vrhu visokega kozolca pa se je zmuznila lata, ki je bila nekoliko prekratka, in mož je padel vsled tega raz kozolec tako nesrečno, da se je nataknal na ročico spodaj stoječega voza in dobil pri tem skoraj ped globoko vdrtno v stegno desne noge. Kamniški zdravnik dr. Dereani je dal ponesrečenemu prvo pomoč in odredil, da so ga v nedeljo dopoldne prepeljali v deželno bolnišnico, kjer pa je dne 15. julija popoldne vsled dobljene poškodbe umrl.

Pozor na jutrišnjo otvoritev »Aljaževega doma« v Vratih. Vreme na Gorenjakem lepo.

Nesavdom novica. Iz Mirne peči se nesavdom krasila v Novo mesto

novico, da so pred kratekim videli v gozdu nad Kačjo rido medvedko z mladičem. Ta veste je vzbudila med loveci veliko sentencijo in da se pripravljajo na imeniten lov, kakršega že dolgo ni bilo v teh krajinah. Saj je že vesela novica in dober lov, če zadeve krogla v taki bližini mesta lepega srnaka ali kaj sličnega, kaj šele kosmatincu, ki je že skoraj iztrebljen v gosten in divjem Rogu in v neizsekankih kočevskih hribih.

Odgovor na odgovor. (Iz Novega mesta.) V sobotnem »Slovenec« št. 153 odgovarja gimnaziji katehet dr. Ciril Ažman na članek v »Slovenskem Narodu« — »Nekaj besed o pohujšljosti«, čigar vsebina je, da je katehet imenoval jubilejne razglednice družbe sv. Cirila in Metoda pohujšljive in imenoval dijaku nesramnega brezvestnega, ker jih je razpečaval in mu pretil s kaznijo, a mu sedaj — kakor tudi prej — ne more nič, zlasti ker je izstopil. Dotični odgovor v »Slovencu« je tipična slika jezuitske zavijanja polnega besed in praznega vsebine. Pisec onih vrstic se pozna, da se je šolal v laškem Rimu, ki se vedno, kadar jo polomi in je v škripeh, zvija in zavija na vse načine, govori veliko, ne pove pa ničesar. Vsebina točk, ki jih postavlja katehet v svojem članku, je enaka trditvi: »Enkrat ena je ena, pa vendar ni ena, ker je ena!« V prvih točki trdi, da v soli sploh ni govoril, niti imel namena govoriti o razglednicah družbe sv. Cirila in Metoda, dasiravno bi bil lahko govoril. V drugi točki prizna, da je govoril o razglednicah in da se izogne pravemu odgovoru, razpravlja o tem, da dotični gospod, ki mu je pripovedoval o razglednicah ni klerikalec in da ni imel namena denuncirati. — Dobrega namena gotovo ni imel, če je tožil dijaka in poleg tega legal o pohujšljosti. Že vemo, kdo je tisti gospod, ki sprejema in zbirja denuncija dijakov, jih olepšava iz izmišljajočimi pritiklinami in lažiokraski in pošilja na višjo instance. Tudi vemo, da sam vuhuni po mestu in razposilja svoje hijene, da vuhuni okrog dijakov in mu prinašajo izmišljotine na nos!!

Beločrnske novice. Sedaj smo že v sredu julija 1910, pa še do danes niso farovške posojilnice položile javnosti računa za leto 1909, v katerih imamo mi kmetje svoj težko prihranjeni denar načrten. Vsek kulanten in pošten zavod razpošlje med občinstvo letni račun, da ga ljudstvo bere, zato opozarjam vložnike, da zahtevajo račune, iz katerih se naj zrcali gospodarstvo teh farovških posojilnic, v katerih je, kakor nam znamo, velikanski neredit: škodo pri vsem tem pa bodo trpeli vlagatelji in dolžniki. Vprašali bi farovško gospodo, zakaj še do danes ni tega storila, morbiti se ne upa ta nered izkazati in priobčiti!

V Crnomlju je občinsko tajništvo po zaslugu raznih klerikalnih činiteljev izpraznjeno za nekaj časa, kajti tajnik Benčič črnomeljskega župana oproda, je odšel v črnomeljski lemenat ričet jest, ako mu ne bode župan, ki je izborni izkuhar hrane za inkvizite, kaj bojlsjega privočič. — Ljudje govore, da je Benčič premalo dobil, drugi pa zoper pravijo, da bi nekaj pri tem zaslužil tudi župan, ki ljudi napeljuje k raznim lepim dejanjem. Resnica je torej, da sedaj Benčič dremlje in smrči v zaporih e. kr. okrajnega sodišča v Crnomlju in mu niti fajmošter, ne kapelan, niti dr. Šturm niso mogli izposlovati, da bi pri prizivni razpravi odšel brez zaslužene kazni. Čitatelji, ali znate, kdo pride sedaj na vrsto — za kazen? To vam bodemo v kratkem času poročali, kadar bode zadeva popolnoma zrela in takrat bode razočaranje!

Mlad uzmovič. Dne 14. julija ob 3. popoldne je bilo v vasi Dragama, pošta Suhor, ukradenega iz omare 1652 K. Ukradel je 13—14letni fant. Postave je majhne in suhe, obleka je že stara, klobuk ima star in zelen. Piše se Gabrijel Damjanovič. Ako ga kaje dobe, naj ga takoj oddadlo pod kakšno varstvo in o tem obvestijo Janko Damjanovič, vas Drage št. 9, pošta Suhor.

Službe provizoričnih deželnih živinozdravnikov so razpisane za sodne okraje Bistrica, Brdo, Kočevje, Ribnica in Vipava. Službeni prejemki znašajo do 1000 K (začasno) do 2100 K na leto. Prošnje z dokazili o starosti, znanju slovenščine in nemščini o živinozdravniški usposobljenosti je do 10. avgusta 1910 poslati deželnemu odboru kranjskemu v Ljubljani, kjer pa dober interesenti tudi natančnejša pojasnila.

Izginjal je 18letni Josip Leon Samsa, posestnika sin, iz stare Sušice št. 6, ker ga je oče nekaj okrečal. Ker je oče v velikih skrbih zanj, se prosi, kdo kaj ve o njem, naj to nemudoma naznani očetu Jožefu Samsu, posestniku v Stari Sušici 6, pošta Košana. — Mladenci je srednje velik, suh, kostanjevlas in precej hoječ in sramežljiv. Izkazil nima. Kdo kaj sporoči o njem, dobi 10 K nagrade.

Slovenska šola v Kopru. Valed novomeščega delovanja nekaterih hodovalnih slovenskih rodoljubov, je že nekako zagotovljeno, da se istotam s prihodnjim šolskim letom otvorja zasebna slovenska šola, na katero se je nabralo v početju spominja o prilikli želeniški katastrofe v Miljah ponesrečenega narodnega, sodnika Josipa Simčiča, precej lepa svotica denarja. Otrokom slovenskih starjev bo s tem hvalovrednim činom omogočeno, da bodo dobitivali prvi pouk v miljem maternem jeziku, katerega so jim do sedaj brezovirno odrekali naši ljubi kulturni sosedje, Italijani. Res, vsa čast in priznanje vrstil in požrtvovalnim koprskim rodoljubom za ta hvalovredna in narodnopravna čina.

Ker je pa nabrani znesek komaj za malo pričetek, bodo morali rodoljubji za to prepotrebno šolo že pridno nabirati. Komur je mogoče, naj nikar ne odtegne rodoljubne roke in naj daruje po svoji moči za to toli potrebno šolo.

Ameriške novice. Slovenec — mestni svetovalec. V mestu Rock Springs, Wyo., v Zedinjenih državah, je bil za občinskega svetnika izvoljen Slovenec Franc Keriš.

Elektroadiograf »Ideal«, hotel pri »Maliču«, zraven glavnih post, imenovan po sobote, dne 16. julija do torka, dne 19. julija slediči spored: Ne-pobojšljivi Tonček. (Komično.) Pri slepcih v Australiji. (Naravni posnetek.) Odpuščenje na morski obali. (Igrokaz.) Žurnal Pathé št. 2. (Zadnji dogodki svetovne zanimivosti.) Pot trpljenja. Bistroumni atentat. (Komično.) Zadnja predstava se ob lepem vremenu vrši na prostem. Doček k zadnjima dvema predstavama ob 7. in pol 9.: Samo komične slike! Komisarjev pes. Bandit iz ljubezni. Kluč sem izgubil. Vsak torek in petek od 6. do 10. sodeluje sl. »Slov. Filharmonija«.

Nevlita s točo. Ob zaključku Medardove 40dnevnice je postal vreme posebno hudomušno. Vsek dan imamo krajevne nevlite, včasi tudi po dve ali celo tri za vrstjo. Včeraj je nastala silna nevlita s ploho in točo, ki je napravila na polju, sadem drevju in po vrtovih dokaj škode. Tudi žito, kar ga še ni spravljenega, je mnogo trpelo. V kasnejših popoldanskih urah se je nevlita ponovila in je grmelo in treskal, da je bilo joj; ledene grame zrnia pa to pot ni bilo. Z vremenom je letos res križ.

Vlom v farno cerkev na Viču. Danes poneči so nepoklicani posetniki pri viški cerkvi k oknu pri koru pristavili lestev, odrinili okno in potem prišli skozi kor v cerkev, kjer so s posebnim orodjem vložili v nabiralnik ter odnesli za okoli 2—3 K drobiža (krajevje in vinarje), potem pa zoper odšli po prejšnji poti iz cerkve. Pri nabiralniku so napravili do 45 K škode. Eden osumljencev je 30—35 let star, srednje postave, nosi rjavosvetlo oblike in tak klobuk in pripada, po obliki sodeč, delavskemu stanu. Po znakih pri nabiralniku in pri oknu je soditi, da se moral tat pri delu na roki poškodovati. Varnostna oblastva po vložilu marljivo zasledujejo.

Preprečena nezgoda. Včeraj po polnem je neka tukajnjega tvrdka načrila na južnem kolodvoru kakih 30 zabojev vžigalne. Na ovinku se je voznenadoma nagnil in prevrnil tako, da so prišli zaboje pod kolesa. Voznik je še pravčasno ustavil konje ter tako preprečil večjo nezgodo. Vžigalice bi se bile brezvonom vnele in povzročile lahko velik požar in to še posebno, ker je v neposredni bližini blagovno skladisče, ki je vedno polno najrazličnejšega blaga.

Cigarska nadloga. Danes že pozno ponoči so prišli od nekod na Barje cigani Janez, Rudolf, Jožef in Helena Levakovič iz Studenega, odnosno Slavine pri Postojni in prosili prenosiča. Ker ga pa niso dobili, so nejevoljni odšli dalje. Pri odhodu je eden izmed zale družje rekel: »Kaj pa če bi vam hiša zgorela?« Ker se je pa že večkrat pripetil, da je na ta način za ciganskim odhodom zapel na kaki strehi rdeči petelin, se je posetnik upravičeno prestrasil in hitel celo zadovo javiti policiji. Tako so se napotili proti Barju širje stražniki, ki so še pravčasno zasačili celo cigansko četverico ter jo odvedli v zapor. Proti celi zaledi bode oblast postopala po obstoječih zakonih.

Nesreča na železnišču. Ko je danes zjutraj 48letni kočar Fran Šeks peljal v Litiji s samokolnicu čez železniški tir, je pridrzel vlak ter je stroj zadel v samokolnico, katero je razbil, pri tem pa vrge tudi Šeks ter ga tako na glavi podkodoval, da so ga morali prepeljati v deželno bolnišnico. Šeks je nekoliko gluhan.

Neusmiljen hlapac. Ko je šel danes po pol 2. ponoči nek vojak po Karloški cesti domov, je ospazil, da na nekem dvorišču hlapac z meter dolgim kolenem pretepeva konja, kar ga le more. Po svadbi je prišel na

lice mesta stražnik in nadaljnje trinajsto ustavil. Neusmiljen je si bo to nöt gotovo zapomnil.

Dolajško gibanje. Včeraj se je z južnega kolodvora odpeljalo v Ameriko 5 Slovencev, 18 Hrvatov je pa edilo v Celovec.

Imenovanje in zajmeno. Služkinja Marija Goropevščka je izgubila de-narnico z manjšo vsto denarja. — Sluge žena Frančiška Čudnova je izgubila denarnico, v kateri je imela 4 K denarja. — Najdena je srebrna verižica. — Vpokojeni strojevodja Ivan Pohl je našel zlato žensko uro ter jo oddal pri magistratu.

Društvena novznalila.

Odbor ljubljanskega »Sokola« opozarja svoje člane na slavnost bratskega »Sokola« v Zagorju ob Savi, ki se vrši jutri, v nedeljo, 17. julija. Odhod ob 7. uri 20 min. z južnega kolodvora. Zbirališče istotam. Na zdar!

Odbor telovadnega društva »Sokol I.« naznana vsem svojim članom, da se udeležimo v nedeljo, dne 17. t. m. ob 7. zletov, in sicer: zleta gorenjske sokolske župe na Jesenice po deputaciji, katera se priklopi k župni deputaciji (odhod ob 7. juliju) in slavnosti otvoritve sokolskega doma v Zagorju pa korporativno v kroju (odhod ob 7.20 zjutraj z južnega kolodvora). Torej na svidenje na kolodvoru. Na zdar!

»Radogojuc« so izročili abiturienti kranjske gimnazije kot prebijek svoje veselice znesek 151 K 32 v. Ko beležimo ta rodoljubni čin kranjskih gosp. abiturientov, pozivljamo vso slovensko javnost, naj ne zabi, da je naša dolžnost slovenskemu visokošolskemu dijaštvu pomagati v težki materijalni borbi. V jeseni se bodo znova delile podpore; nadejamo se, da se do tistega časa plemenita sreca v zadostnem številu izkazuje v denarnimi prispevkami.

Prijateljski večer priredi plesko društvo »Slavec« v četrtek, dne 21. t. m. v gostilniških prostorih Narodnega doma, kot odhodnico svojemu dragemu prijatelju g. inž. Josipu Bašti in njegovemu obitelji iz Kralj. Vinogradov, bivajočim sedaj tu na počitnicah. Spored bode obsegal godbene in pleske točke, pri katerih sodeluje tudi g. Bašta in njegova sinova. Gostje dobro došli. Zacetek ob pol 9. zvečer. Vstop prost. Prostovoljna darila sprejemajo se v korist družbe sv. Cirila in Metoda.

Jutri, v nedeljo, v Kamniku, to bodi deviza vsega narodnega občinstva, ki hoče enkrat zopet neprisiljeno pozabavati se v družbi narodnega delavstva in prijaznih Kamničanov. Popoldne ob 2. poletimu v kamniško okolico in sicer v Stranje, če pa nam nebeški vratar z dejem ne prizanes, se pa pozabavamo v »Društvu domu«. Zvečer, točno ob pol 9., pričetek predstav. Uprizori se krasna Meškova drama iz življenja Korotancev: »Na smrt obsojeni«. Ljubljanci, ki se predstave ne udeležijo, se lahko vrnejo ob 9. uri v Ljubljano; oni, ki so zjutraj zadržani, naj se pa pripeljejo za nam popoldne. Po predstavi so ostalim udeležnikom na razpolago vozovi. Zabaval nas bo tudi tamburaški zbor »NDO.« Odhod ob 7. uri 28 min.

sporazuma tudi med Srbi in Hrvati v Bosni in Hercegovini. Včeraj je bil zgodovinski važen dan za narod v Bosni in Hercegovini. Ta dan se je podpisal spravni protokol med Hrvati in Srbi. Protokol se glasi takole: »Srbi in Hrvati tvorijo enotno politično narodnost. Srbe in hrvatska zastava, cirilice in latinska sta popoloma enakopravni. Vlada se pozivlja, naj uvede obligatorični odkup kmetov. Ta protokol so podpisali za Hrvate dr. Nikola Mandić in dr. Jozo Sunarić, za Srbe pa dr. Milan Šrškić in Stokanović. Pri tem sporazumu hrvaški klerikaleci, ki jih vodi nadškof dr. Stadler, seveda niso sodelovali.

— **Hrvatska tipografska razstava.** Hrvatsko tipografsko društvo slavi 20. avgusta 40letnico svojega obstanka. Ob tej priliki priredi društvo hrvaško tipografsko razstavo. Na tej razstavi bodo izloženi vsi časopisi in tiskovine, ki so na Hrvatskem izhajajo ali še izhajajo.

— **Punkta v Javorju.** V Javorju so imeli 27. oktobra l. l. v tamkajšnji pravoslavni cerkvi »zgemanje«. Pri tej priliki so na cerkvi razobesili srbske zastave. Te zastave je okrajni predstojnik Čordašić, znani frankovec, ukazal odstraniti in je izvrsitev tega ukaza poveril frankovcu Kneževiću. Ko je le-ta hotel zastave odstraniti, se mu je upril narod in prišlo je do neznačnega pretepa, v katerem je bil Knežević neznačno poškodovan. Zaradi tega je državno pravdjištvo vložilo proti 14 kmetom tožbo radi javnega nasilstva. Obravnava se vrši pred sodiščem v Zagrebu in traja že tri dni.

— **Jubilejne bosanske znamke.** Ob priliki 80letnici cesarja Franca Josipa pridejo v promet jubilejne bosanske znamke. V prometu bodo samo 8 dni in sicer od 18. do 26. avgusta. Od sedanjih znamk se bodo razlikovalo samo v toliko, da bodo imele zdolaj ornamentalni trak z napisom 1830—1910.

— **Proglašenje Črne gore za kraljestvo.** Dopisnik »Agramer Tagblatta« javlja iz Kotora, da se je informiral na kompetentnem mestu v Cetinju ter izvedel, da se Črna gora ob jubileju kneza Nikole res proglaši za kraljestvo. Velesile so že izdale v tem ozirom svoje dovoljenje in sicer na izrečeno željo ruskega carskega dvora. Narodna skupščina se snide 27. avgusta. Imela bo samo eno sejo. Ta bo posebno slovesna, ker bodo na njej poslanice na svečan način proglašili kneza Nikolo za kralja, Črno goro pa za kraljevino. Takoj po jubilejnih slavnostih bo ministrski predsednik dr. Tomanović odstopil, na njegovo mesto pa bo poklican Zaza Mijusković.

— **Sporazum med Hrvati in ogrsko vlado.** Madžarski listi javljajo, da se je med hrvaškimi poslanci in ogrskim ministrskim predsednikom Khuem-Hedervaryjem doseglo popolno sporazumljivje. Ministrski predsednik bo v poslanski zbornic predlagal, naj se sklicejo regnikarne deputacije, ki bodo imene naloge proučiti hrvaške pritožbe in doseči sporazumljivje v toliko, da se ugodni hrvaškim željam, ne da bi bile s tem prikrajšane pravice ogrske države. Madžarski opozicijalni listi z ozirom na to vest vehečno napadajo ogrsko vlado.

— **Tajinstvena arretacija.** V Imotskem v Dalmaciji se je pred štirimi meseci naselil urar, ki se je imenoval Filip Filipović. Dasi ni imel nobenega zasluga, vendar je živel silno potratno. Preteklo nedeljo ga je nenadoma aretovala policija. Na to je bil zaslišan pred komisijo, obstoječo iz vojaškega avditorja, državnega pravdnika Mazolija iz Splita in policijskega komisarja Peršića. Pri zaslišanju se je dognalo, da se mož ne piše Filipović, ni pa se moglo izvedeti pravega imena. Po zaslišanju je bil osumljene odveden v zapor. Pravijo, da je osumljen vohunstvo.

— **Akademično pevsko društvo** »Mladost« v Zagrebu napravi meseča avgusta turnejo po Bosni in Dalmaciji in priredi po vseh večjih trgih in mestih koncerte. Ves čisti dobro tek koncertov je namenjen družbi sv. Cirila in Metoda za Istr.

Po slovanskem svetu.

— Češka »Solska Matica« ima za drugi milijon nabranih 90.244 K 94 vini.

— **Grunewaldske slavnosti** v Krakovu so se pričele, kakor smo že poročali, včeraj. Dopolne so odkrili spomenik kralju Jagelu. Slavnostni govor sta imela deželni maršal grof Badeni in mestni župan, dr. Lev. Zvečer je bila v gledališču slavnostna predstava opere »Konrad Wallenrod«. Na vseučilišču je bila otvorjena skupščina poljske šolske družbe. Slavnostnih dneh se imajo vršiti se tiste kongresi: kongres poljskih trgovcev in obrtnikov, kongres gaiscev, kongres poljskih dijakov in kongres poljskih žurnalistov. Jutri je slavnostni sprevod na kraljevski Wawel. Mesto Prago zastopajo na

slavnostih občinski svetniki Soskup, Krutsar, Nahlevny in predstojnični tajnik dr. Šobotska. In Ameriko je došlo 1000 poljskih delegatov.

— **Slovanski štab v Carigradu.** V četrtek je doseglo v Carigrad 280 slovanskih školov, ki so se udeleni z vesokolskega zleta v Sofiji. Na kolodvoru so jih sprejeli: mestni župan Šerif Mehmed, občinski svet, carigradska slovanska kolonija in mnogobrojno občinstvo. Mestni občinski svet je izletnikom nasnanil, da jim bo v vsakem oziru na službo. Za sprejem se je v imenu Sokolov zahvalil dr. Novotny, kateremu je izročila carigradska Čehinja gospica Ružička kito cvetja.

— **Litveci in grunewaldske slavnosti.** Na grunewaldske slavnosti so bili povabljeni tudi Litevcii. Na to vabilo so Litevcii po uredništvu svojega lista »Lietavos Žimios« brzojavno poslali ta-le odgovor: »Z ozirom na sedanje politične razmere in z ozirom na poljsko-litovske odnosa se ne moremo udeležiti grunewaldske slavnosti. Narodu poljskemu želimo srečo, slavnostnemu odboru uspeh. Za vabilo se zahvaljujemo.« List komentira to pismo tako-le: »Pozivajoč vas na svoje slavnosti, hočejo Poljaki ves svet prepricati, da tvorita Poljska in Litva eno telo — Poljsko. Poljaki potrebujejo našo navzočnost kot svoj privesek, toda takšno vlogo igrati ne smatramo za častno.«

Razne stvari.

— **Nemški tovarnar — goljuf.** Solastnik tvrdke Weigl in Schön v Draždanh, trgovec Robert Schön, je poneveril velike vsočte ter pobegnil. Pred tednom je skušal Schön neko svojo tovarno v zrak pognati, da dobri na ta način visoko zavarovalno premijo. Eksplozija se ni posrečila. Kmalu so začeli sumiti Schöna. Ta je pa hitro po bankah pobral depozit, ki si izposodil pri raznih priateljih večje vsočte ter zbežal. Njegova brata so zaprli, ker sumijo, da je sokriva.

— **Ponarejevanje testamentov na Ruskem.** Kakor smo že poročali, so na Ruskem odkrili celo organizacijo za ponarejevanje testamentov in drugih dokumentov. Organizacija je imela posebne agente pri sodiščih, arhivih itd., dobivala je natančne informacije o dedičinah brez pravih dedičev ter je s pomočjo ponarejenih dokumentov in testamentov fabričala legitimne dediče. Vzdrževanje pisarne je bilo vsako leto več tisoč rubljev. Zaprli so enega odvetnika in enega zobnega zdravnika. Tudi več drugih uglednih odvetnikov je zaplenjenih v to afero.

— **Kolera.** Iz Jekaterinovlava počelo: Kolera je v vseh rudnikih povzročila kritično stanje. V rudniku Krivorog so rudarji ustavili delo iz strahu pred bolezni. Polovica je zahtevala, naj se jih odpusti iz dela. Uprava se boji, da bi se obrat ustavil, ter noče odpustiti delavcev. V nekaterih vaseh, v katerih je nekaj ljudi zbolelo na koleri, zavračajo kmetje zdravniško pomoč.

— **Socialno - demokratična milijonarka.** Soprogna ameriškega milijonarja Stokanena, ki je znan vsled svojega socialističnega mišljenja, je dala vratna strajkujočim newjorškim šiviljam 25.000 dolarjev. Gospa Stokanova je bila prej sama uslužbena v konfekcijskem zavodu, tako da pozna dobrega življence delavskega stanu.

— **Lokomotiva spomenik.** V stodavnem mestu Canterbury na Angleškem so pred nedavnim časom postavili čuden spomenik — »Invicta«, lokomotiva, ki je meseca junija leta 1830. vozila iz Canterburyja do Whitstable prvi vlak, je bila v originalu postavljena na podstavki, da bi bila originalni spomenik za svoja ustvaritelja genijalnega Stephena.

— **Žrtev »černe roke«.** Iz Novega Jorka poročajo: Nek italijanski trgovec je postal žrtev »črne roke«. Nek drug Italijan je prišel k njemu ter si hotel od njega izposoditi denar. Ko je trgovec spoznal namero svojega nasprotnika, je iz revolverja na njega ustrelil, toda ga ni zadel. Nato se je na njega vrgel ter ga ustrelil. Sedemnajstletna umorjenčeva hči, ki je kmalu potem prišla v sobo, je morilec s tremi streli iz revolverja usmrljena.

— **Katoliki in duhovniki.** Med 1500 milijoni prebivalstva na zemlji je 270 milijonov katolikov; ti imajo 360.000 duhovnikov, kar je prav lepo število. Toda razdelitev je prav čudna: okoli 300.000 duhovnikov je v majhni Evropi, dočim je v ostalih delih zemlje le 60.000 duhovnikov. Samo 3600 duhovnikov ni belokozev. Značilno je, da je tako malo duhovnikov domačinov iz Afrike in Azije, čeprav že štiristo let delujejo razni misijoni.

— **Marija opernega pova.** Marija Bourette je svojemu prejšnjemu ljubljenemu, ki jo je napustil ter ponatal

drugo, iz maličevanja pošljala ramo delilino, vira itd., kar je bilo vse nestrupljeno. Toda ta je bil tako previden, da tega ni učil. Ko ga je pa nekdo, dne obiskal njegov, prijatelj operni pevec Gedart, je tu po nesreči izplil konarec vina, katero je tudi posala Bourette. Gedart je valjed tega umrl. Pariško porotno sodišče je zaradi tega zločina obsodilo morilko v doomsrtno prisilno delavnico in pa v plačilo 100.000 frankov oškodovanim sorodnikom. Tajila je do zadnjega trenotka.

— **Kako postopajo s slovanskimi delavci na Prankem.** Nekega češkega rudarja so spravili v westfalske premogokope delat. Tam je teško delat v nekem temnem rovu. Kar naenkrat ga prime policija ter ga fotografira, kot zločinca. Nato je popolnoma po nedolžinem sedel tri meseca, na kar so ga po odgonu izgnali v Avstrijo. Odgon je trajal sedem dni. Medtem, ko je rudar sedel in ječi, so mu preiskali njegovo stanovanje. Seveda brezuspešno. Iz kovčega mu je policija pri tem vzela prihranjenih 100 mark. Budar ima to uradno potrjeno od policije. In čeprav se je pritožil na avstrijskem konzulatu, še do danes ni dobil svojega demarja nazaj. Če bi se to zgodilo nemškemu delavcu v Avstriji ali kje drugje, bi bila že vsa nemška diplomacija na nogah.

— **Skrivnostna vrata v župnišču.** Pred nedavnim časom so našli v Rimu, v okraju Angeljskega gradu, neka vrata, ki so vezala nek samostan in neko razupito hišo. Zdaj pa igrajo neka vrata, ki so vezala župnišče in stanovanje neke babice, veliko vlogo v Mozzanici pri Bergamu. Zaradi teh vrata je bil župnik don Giuseppe Ferri že parkrat od škofa Bonomelliha »z divinis« suspendiran, toda ljubljenski župnik je imel v Vatikanu mogočne prijatelje, ki so ga vedno zopet resili. Koncem meseca marca 1909, ko so se vrata najbrž zopet prvikrat odpirala, je škof zopet suspendiral babičinega prijatelja. Nekaj dni na to pa dobi župnik iz Rima pismo, v katerem se mu sporoča, da se je suspenzija zopet preklicala. Nato sklene, dne 15. aprila zopet brati mašo. Zdaj so se pa župljani uprli. Z zeljbo so zabilo cerkevna vrata, začeli zvonti ter ljudstvo skupaj klicati. Ta množica je najprej bombardirala s kamni župnišče, potem pa je pa iz župnišča zmetala pohištvo. Sele vojaštvo je moglo napraviti red. Oblastva so prijela 47 demonstrantov, med temi 13 žensk, ki se bodo moralni zdaj zagovarjati pred sodniki v Bergamu. Sto razbremenilnih prič je, ki z veliko slastjo pripovedujejo razne ljubavne afere, katere je imel župnik. Pravili so tudi, kako je hodil župnik od hiše do hiše, da si pridobi lepe žene s tem, da je slikal njihove može krot prešestnike. Dolgo časa je tajil, dokler ni izprical njegov sobrat, da je bilo njegovo življenje več nego ne rodno.

— **Angleški kralj Juri — revež.** V angleškem parlamentu je bila izvoljena komisija, ki je imela ugotoviti vse kraljeve dohodke. Dotična komisija je te dni dokončala svoje delo. Po njenem načrtu naj bi kralj Juri dobil letnih 9.400.000 K, te toliko, kolikor je dobival kralj Edward. Od te vsočte odpade 2.516.000 kron za plačilo in pokojnino dvornemu uradništvu in službištvu, 400.000 K za tekoče stalne izdatke, 1.344.000 K za vzdrževanje kraljevih palač, 264.000 K za kraljeve miločine, 160.000 K za neprizakovane izdatke in za reprezentacijske stroške 2.516.000 K. Po odštetju vseh teh izdatkov ostane kralju in njegovim državam 2.200.000 K. Vsega skupaj da angleški narod za kraljevo rodbino in za člane kraljeve hiše 12.680.000 K. Od te vsočte dobiva kraljeva vdova Aleksandra 1.400.000 kron na leto. Kot Valeški princ je dobival sedanji kralj od države 400.000 K, njegova soprga pa 200.000 K. Sedanji Valeški princ ne dobiva od države ničesar, zato je država za 600.000 K na boljšem. Otroci kralja Jurja zdaj še nič ne dobivajo od države, šele ko bodo polnoletni, dobe sinovi pred poroko 200.000 K na leto, po poroki pa 300.000 K, hčere dobe v obeh slučajih po 120.000 K na leto. K tem izdatkom pride še 680.000 K za nekatere vojnike. Kakor razvidno iz navedenih številk, plača angleški narod v primeri z drugimi državami zelo malo za svojega kralja in njegovo sorodstvo. V mesecu pa značilno je, da so bodo one delnice, ki niso vzgojene na Japonskem, sedaj na vsak način hotele prepricati, je li poljub v resnici tako slaba stvar. — Ga. Belle de Rivera, predsednica organizacije New York City Federation, izjavlja: »Agitacija proti poljubovanju je že v naprej bankerot. Vsakdo vé, da zamore s poljubovanjem škodovati otrokom, toda ženske imajo od poljubovanja le koristi, kajti poljub je smatrati za nekake limanice, na katere se love moški.« Ga. William Cummings je dejala: »O tej zadevi sploh še nisem nikdar resno premisljevala, vsekako pa mora biti zadeva nekoliko resna, ker inče bi se za njo ženske v Cincinnati ne zmenile. Mogoče jim može niso zvesti in poljubujejo druge ženske...«

— **Opozorjamo na inserat dobrodelne loterije osebdnjega društva e. kr. poštnih adjunktov, poštnih oficijantov in aspirantov v našem listu.** Srečke se dobe po 1 K v vseh trakih in pri večini poštnih nastavljenih cev.

— **Zdravilične Gleichenberg.** Glavna sezija je v polnem teku. Zdravilično izkazilo kaže 1790 gostov. Med drugimi so prišli kot zdravilični gosti: Grof Mikael Telstoj s komteso iz Petrograda; grofica Ivana Szapáry z gospo Edo Bohra iz Dunakeszov; ekselencija Jenny Széchényi s komitem Ernestino in Justino Bátthyá, iz Maribora; generalmajstor gga. Adolf Smole in Aleksander Milešević in Gradoš; generalni auditor Henrik Gschaidler iz Gradoš; polkovnik Alajos Birk iz Budimpešte; Nj. svitlost princez Leotha pl. Mihalčič. Wissenszky a kompanija zavzamejo v Dunakeszov domačino muzikante, ki je

pravzaprav samo 1.061.000 K. Ker so representativski stroški zmanjšani leta zelo narašli in se je tudi na Angleškem vse podražalo, mora kralj zelo previdno gospodariti, da more izhajati. Izda pa tudi mnogo več miločne hot 264.000 K, kolikor ima določeno v civilni listi. Angleški kralj torej nikdar ne živi v takem izobilju, kot vladarji drugih držav. Zato ga pa narod tudi ljubi, ker ve, da se ne valja v ljudskem denarju.

— **Gospodarstvo dunajske kršč. socijalne občine.** Za tiskovine ob prički smrti dr. Luegerja je izdal dunajski magistrat 10.600 kron. Podžupan Hierhammer je trdil, da so ti stroški nastali vsled tega, ker so stavci tiskarne Gerin delali nekaj časa nepretrgoma. Predsednik avstrijskega društva je pa zdaj dokazal, da pri firmi Gerin od 24. februarja po smrti dr. Luegerja sploh niso delali nikdar nepretrgoma; samo enkrat sta dva stavca delala od 12. ponoči do pol 5. zjutraj, za kar sta dobila 9 do 10 kron. Za čezurno delo pa osebje te tvrdke v tem času ni dobitilo niti 350 kron. Magistrat je pa vrnjal 10.600 kron. Pa niso to raznimi Axmanni porabili za salamander v magistratni kleti?

— **Jon Ort.** O pogrešanem Ortu, bivšem nadvojvodu Salvatorju, se spet razširja vest, da je še živ in da živi v južni Ameriki. Nek prijatelj nedavno umrlega historika Helferta pravi, da je bil Helfert z Ortom v živahni korespondenčni zvezzi; edini Helfert je v celi Avstriji vedel, kje prebiva Ort. Dotični prijatelj svetuje, naj se preišče Helfertova korespondenča; morda bi se iz nje dalo dognati, kje živi zdaj Ort.

— **Proti poljubu.** Iz Amerike pride vedno kaj novega. Zdaj so začele Amerikanske vojske proti poljubom. V Cincinatiju, v državi Ohio, se je ustanovila prva ženska organizacija proti poljubom. Ohajčankam hočejo slediti ženske tudi po drugih državah, zlasti nekaterim Newyorkancem, ki so hude nasprotnice poljubov. Seveda se ne more trdit, da bi bile ravno ženske, ki so najhujše nasprotnice poljubovanju, tudi najbolj v nevarnosti pred poljubom. Ker se ameriška javnost zelo zanima za boj proti poljubom, so večji newyorski listi poslali svoje posebne poročevalce k raznim izvedenkam o poljubljanju, da izrazijo svoje mnenje o poljubih. Ta mnenja so različna in nekatere n

krono. V. Krisper 20 K. Elizabeta Lovšin 1 K. Josip Kanc 1 K. Ivan Brečeljnik 1 K. Luka Modic 2 K. dr. Alojzij Prausnec 5 K. Ivan Frisch 5 K. dr. Ravnhar 5 K. Ivan Železnikar 1 K. Fran Železnik 1 K. neimovanovani 1 K. Fran Cuden 3 K. Karel Šenig 10 K. And. Vesel 2 K. Fran Golob 5 K. Ludovik Černe 3 K. A. Deghenghi 5 K. neimovanovani 10 K. I. Vittek 1 K. neimovanovani 1 K. kro. N. N. 5 K. Josip Rojina 10 K. dr. Ivan Stojan 2 K. Josip Verbič 3 K. Marija Klobučar 3 K. Franjo Zeče 1 K. Neža Blaž 1 K. Mihail Buksič 1 K. neimovanovani 2 K. M. Kralj 1 K. Tomazin 2 K. Fran Keber 1 kro. N. N. 1 K. I. Mathian 3 K. tvrdka Mathian 3 K. Jera Verovšek 1 K. Tomo Bricelj 2 kro. Ivan Bernik 1 kro. Ana Gore 1 kro. Gorše 2 kro. kro. Josip Pavlin 1 K. Ivan Seršen 1 K. Matej Seršen 1 K. Drag. Šmuc 1 K. Martin Dolničar 1 K. F. Baloh, Jesenice 1 K. Fr. žerovnik, Št. Vid 1 K. V. Cirman, Št. Vid 1 K. E. Schlegel 1 K. Fr. Kahn 1 K. Legat 1 kro. Anton Kajanc 1 kro. Hauptman, Jesenice 1 kro. dr. M. Pirš 5 K. Josip Christo 1 K. neimovanovani (Domžale) 1 K. neimovanovani 1 K. neimovanovani 1 K. Ivan Kocmür 2 K. Fran Novak 3 K. Berthold 3 K. N. N. 2 K. H. L. 1 K. T. P. 2 K. T. Mencinger 1 K. I. Susteršič 2 K. Ivanka Rasp 2 K. I. Bodnik 1 K. Ignacij Zargi 1 K. Marija Brodnik 1 K. Ivan Podboj 2 K. Leopold Simončič 2 K. Davorin Rovšek 1 K. Terezija Starbek 2 K. Matej Orehovec 4 K. Katarina Irkič 50 v. Anton Kadar 40 v. Marija Černe 2 K. Jerica Kuhej 1 K. Ivana Demšar 1 K. Ivan Knež 50 kro. Fr. Mally 5 K. Simon Treć 2 K. Tabor 1 K. Beti Pilko 80 v. M. Dolničar 20 v. Snaj. Spodnja Šiška 2 K. dr. Pereny 10 K. Adolf Schwara 2 K. I. M. Schmitt 2 K. Kun. Jerman 2 K. Schantel 2 K. De Schiava 1 K. dr. Fran Munda 5 K. Vera dr. Slajmerjeva 20 K. And. Jakob, tovarnar v Rupi pri Gorici 10 K. Franjo Medic 1 K. Fr. Medic 1 K. Lina Medic 1 K. Emil Schott 1 K. Pavla Gočer 1 K. Marija Burger 1 kro. Josip Sveteljšek 1 K. Neža Kotnik 1 K. Ant. Bajec 1 K. Alojzij Brencič 1 K. Ferdo Maschke 2 K. Zdravko Bončina 1 K. Pintar 1 K. Ida Škof 2 K. Blaž Jesenček 5 K. Friderik Pauer 1 K. Breskvar 1 K. Š. Schiller 1 K. Marolt 30 v. I. Murnik 1 kro. Jos. Lenček 1 K. Fini Zarnik 1 K. Bog Lenček 50 v. Alojzij Lenček 5 K. Miha Verovšek 1 K. Fran Potočnik 1 K. Rezika Verovšek 1 K. Iv. Čifer 60 v. Dom. Lušin 1 K. Ivanka Jenko 1 K. Ivana Hribal 1 K. Baba Babin 1 K. Ivan Vrhovec 2 K. Dražen 1 K. Marija Drasček 1 K. Fran Zupanec v Bace pri Knežcu 1 K. M. Mehle 1 K. Rudolf Furlan iz Borovnice 1 K. I. Šimenc 1 K. Dev. Mar. v Polju 1 K. Adolf Milavec 1 K. ton. Turk 1 K. Tomazic Ivan 1 K. Ivan Pavsek s soprogo 10 K. Simon Praprotnik 1 K. Apolonija Škerjanc 1 K. Andrej Taškar 1 K. Ivan Zupančič 1 K. Josip Kelbl 1 K. Neimovanovani 2 K. Mencinger 1 K. Leonora 1 K. Artur Tančič 2 K. Fran Mulaček 1 kro. Fran Zgornj 50 v. Ivan Pust 1 K. neimovanovani 1 K. 50 v. Josip Martinak 5 K. Jakob Oblak 1 K. Fran Urbancič 1 K. Ivana Wisiak 60 v. Josipina Bahovec 2 K. Drag. Mayer 20 v. L. Gerkman 20 v. Ivan Porenta 20 v. Ivan Legat 40 v. Marija Glinsc 30 v. Fani Marolt 4 K. Fran Bonac 3 kro. Alb. Koschier 1 K.

Poslano.

Naročovo zdravilo. Tako se sme imenovati bolesti utrujuče, mišice in živce krepajoče, kot mazilo dobro znano „Moliovo francosko izganje in sol“, katero se splošno in uspešno uporablja pri trganju po udih in pri drugih nasledkih prehlajenja. Cena steklenici **K-190**. Po poštem povzetiji razpolaga to mazilo vsak dan lekarnar **A. MOLL**, c. in kr. dvorni zalagatelj na Dunaju, Tuchlauben 9. V zalagah po deželi je izrecno ahtevati **MOLL-ov preparat**, zaznamovan varstveno znamko in podpisom. 29

Priporočamo našim rodbinam
holinsko cikorijo.

Centralne kurjave

in cvetličnjake izvršuje najstarejši češki specialni zavod 2109

Jan Štetka, tvornica za stroje.

Praga-Kralj. Vinohrady, Fričova ul. č. 892 (češko.)

Se dobi povšod!
Kalodont
neobhodno potrebna zobna Creme
vzdržuje zobe čiste, bele in zdrave.

Plast, očala, pajčolan in klobuk

je pač vsaka razumna dama vzela seboj na svoj avtomobil, zraven pa še neko velevažno malenkost: Škatlico Fayevih pristnih sodenskih pastil. V pršnem zraku in ostem vetru so male sodenice neprecenljive pomnože proti nevarnosti prehlajenja in proti draženju vratnih sluznic. Škatlica stane K 125. Dobiva se povsod. Generalki zastopalo za Avstro-Ogrsko: W. Th. Lintzert, c. in kr. dvorni zalagatelj, Dunaj, IV/1 Grosses Neugasse 17.

Že stoletja znani
MATTONIJEV
GIESSHÜBLER

zavorna alkalična kislina
kot podpirajoče sredstvo
pri zdravljenju v Karlovič varih,
Marijinih lažnih, Franciškovih lažnih
vedno sijamno preizkušena,

Preči
zobuhu in glijehi zah
izborno delo dobre zmes
antiseptična

Melusine ustna in zobna voda

ki vtrdi dlesno in odstranjuje neprijetno sapo iz ust.

1 steklenica z navodilom 1 kro. Deželna lekarna Milana Lensteka v Ljubljani, Ročeva cesta štev. 1 poleg Franc Jožefovega jubilejnega mosta.

Melusine-ustna in zobna voda.

Sunja, Hrvatsko, 22. februarja 1908.

Blag. gospod lekarn!

Prosim vladljivo, pošljite mi zopet tri steklenice Vaše izborno delujoče antiseptične melusine-ustne zobne vode, katera je neprekosljivo sredstvo zoper zobobolj, utrija dlesno in odstranjuje neprijetno sapo iz ust. Za ohranjanje zob in osveženje ust jo bom vsakomur kar najbolje priporočal.

Spoštovanjem

Mato Kaurinovič, kr. pošte meštar.

Kjer sta v redu tek, prebava,
Sta telo in duša zdrava!
Torej: Da ne boš bolan,
Vživaj pravi „FLORIAN“.

Želodčni likér

je pripravljal tek in prebavo marsikomu, ki je zamán kupoval draga in neprijetna zdravila!

Ljudska kakovost liter K 2-40.

Kabinetna kakovost „ 4-80.

Naslov za naročila: „FLORIAN“, Ljubljana.

Postavno varovano.

Meteorologično poročilo.

Vsišina nad morjem 306-2. Srednji zračni tlak 760-0 mm

Čas opazovanja	Stanje barometra v mm	Temperatura v °C	Vetrovi	Nebo
15. 2. pop.	730.8	17.7	sl. jvzhod	del. jasno
9. zv.	731.0	15.6	sl. sever	pol. oblak.
16. 7. zj.	731.5	13.4	brezvret.	megla

Srednja včerajšnja temperatura 16-4, norm. 19.8°, Padavina v 24 urah 18.4 mm.

Zahvala.

Povodom bolezni in smrti mojega sina 2429

brata Metoda Žirovnika

franciškanskega klerika in subdikatora

se tem potom v svojem imenu in v imenu svojih otrok najširje zahvaljujem za vse iskreno sočutje in častno spremstvo na zadnjem potu.

Zlasti se zahvaljujem vsem čaščitnim očetom in bratom franciškanom, ki so mu bili ves čas posebno naklonjeni in so ga v tolikem številu spremili k vrnemu počitku.

Borovnica, 15. julija 1910.

Janke Žirovnik.

Zahvala.

Ob tužni smrti moje rajne žene mi je bilo obupati, da mi niso na pomoč priskočili ljudje usmiljenega srca, poseben pa žensko učiteljstvo in sicer v prvi vrsti gospodčini učiteljice Šerčeve in Cmetovina in z njima gospa Španova. Zahvaljujem se tudi drugim dobrotonikom, tudi tistim, ki jih ne poznam in za nje ne vem.

Bog naj stotero povrne in blagoslov vse dobrotonike mojih otrok in vse, ki so imeli sočutje z menoj.

Zahvaljujem se tudi za obilno udeležbo pri pogrebu.

Jaz seveda bodem žaloval kot ptič zaostali se jokal in tugoval, a z menoj tudi mal!

Anton Perko.

Jzvezdan prodajalec

danesko komunikacijo, ki razume tudi dansko modno manufakturno stroko, za sprejme pri Karla Spitzerju v Cestah. 2431

Dobro okrasno

KLAVIR

(skoro nov) se cena prodaja na vogalu Sv. Petra ceste, vhod Radobega cesta št. 2. L nadstropje. 2440

1 steklenica z navodilom 1 kro.

Deželna lekarna Milana Lensteka v Ljubljani, Ročeva cesta štev. 1

poleg Franc Jožefovega jubilejnega mosta.

Melusine-ustna in zobna voda.

ki vtrdi dlesno in odstranjuje neprijetno sapo iz ust.

1 steklenica z navodilom 1 kro.

Deželna lekarna Milana Lensteka v Ljubljani, Ročeva cesta štev. 1

poleg Franc Jožefovega jubilejnega mosta.

Melusine-ustna in zobna voda.

ki vtrdi dlesno in odstranjuje neprijetno sapo iz ust.

1 steklenica z navodilom 1 kro.

Deželna lekarna Milana Lensteka v Ljubljani, Ročeva cesta štev. 1

poleg Franc Jožefovega jubilejnega mosta.

Melusine-ustna in zobna voda.

ki vtrdi dlesno in odstranjuje neprijetno sapo iz ust.

1 steklenica z navodilom 1 kro.

Deželna lekarna Milana Lensteka v Ljubljani, Ročeva cesta štev. 1

poleg Franc Jožefovega jubilejnega mosta.

Melusine-ustna in zobna voda.

ki vtrdi dlesno in odstranjuje neprijetno sapo iz ust.

1 steklenica z navodilom 1 kro.

Deželna lekarna Milana Lensteka v Ljubljani, Ročeva cesta štev. 1

poleg Franc Jožefovega jubilejnega mosta.

Melusine-ustna in zobna voda.

ki vtrdi dlesno in odstranjuje neprijetno sapo iz ust.

1 steklenica z navodilom 1 kro.

Deželna lekarna Milana Lensteka v Ljubljani, Ročeva cesta štev. 1

poleg Franc Jožefovega jubilejnega mosta.

Melusine-ustna in zobna voda.

ki vtrdi dlesno in odstranjuje neprijetno sapo iz ust.

1 steklenica z navodilom 1 kro.

Deželna lekarna Milana Lensteka v Ljubljani, Ročeva cesta štev. 1

poleg Franc Jožefovega jubilejnega mosta.

Melusine-ustna in zobna voda.

ki vtrdi dlesno in odstranjuje neprijetno sapo iz ust.

1 steklenica z navodilom 1 kro.

Deželna lekarna Milana Lensteka v Ljubljani, Ročeva cesta štev. 1

poleg Franc Jožefovega jubilejnega mosta.

Melusine-ustna in zobna voda.

ki vtrdi dlesno in odstranjuje neprijetno sapo iz ust.

1 steklenica z navodilom 1 kro.

Deželna lekarna Milana Lensteka v Ljubljani, Ročeva cesta štev. 1

poleg Franc Jožefovega jubilejnega mosta.

Melusine-ustna

Gostilna na Bledu!

s koncesijo, vsemi pravicami in gostilniško opravo se predra po najnižji ceni iz proste roke zaradi bolezni.
Vprašanja na upravnštvo »Slov. Naroda«.

2310

Lep lokal

pripraven za pisarno ali prodajalno se odda s 1. avgustom v Kolodvorski ulici.
Več pove kamnosek Al. Vodnik tam.
2394

Trgovski pomočnik
izurjen v trgovini s specerijskim blagom
se sprejme takoj
pod ugodnimi pogoji. Ponudbe na
Dragotina Lapajne Idrija.
2375

Stampilije
vseh vrst za urade,
drushtva, trgovce itd.
Anton Černe
graver in izdelovalec
kavčkovih stampilij
Ljubljana, Sv. Petrac. 6.
Cenki franko.

Lepa prilika za peke!
Hiša v Lescah
na Gorenjskem s popol. opravljeno pekarijo
se proda takoj ali odda v najem
pod zelo ugodnimi pogoji.

Pekarja je brez konkurence. Hiša
je krita z opeko in ima vodovod.
Podrobnosti pri lastniku I. Pre-
tnerju, trgovcu na Bleu. 2369

Trgovski učenec
poštenih staršev se sprejme v
trgovino z mešanim blagom.
Sprejme se
izučen mlekar
takoj.
Več pove Ivan Vidmar Črn-
vrh nad Idrijo. 2396

POREČ
Obrežne kopeli, obrežna pota — milo podnebje, po-
štna avtomobilna zveza Vsak dan brzoparniske
zveze v Trst in iz Trsta
(ISTRA) MORSKO KOPALIŠCE IN KLIMATIČNO ZIMOVISCE.

Najboljša ura sedanjosti:
zlata, srebrna, tula, nikeljnasta in
jeklena se dobi samo pri
H. SUTTNER, LJUBLJANA
MESTNI TRG
Lastna tovarna ur v Švicari.
Tovarniška varstvena znamka
IKO

Automobil
za 4 osebe
se po tako ugodni ceni proda.
Več se poizve 1528
v Sp. Šiški 220, pri Šebeniku.

Službo

pot učinkov, poslujejo ali naj potrebuje
škooročni stražnjik v pokoju.
Ponudbe se prosi pod „Grednik“
na upravnštvo »Slov. Naroda«. 2387

**Voč
mizurskih učencev,
tesurjev, zidurjev in
dninurjev**
sprejme

tovarna Scagnetti (prej Deppaghi) Ljubljana.
Za betonsko in železobetonsko gradbo

so sprejme 2402

polir
in
delavci

pri tvrdki JOS. DUBSKÝ & Co. v

Zagrebu.
OLLA
je več nego
2000 zdravnič-
kov označilo
za najzane-
slivje. Zaloge v
Ljubljani:
A. Hlavka, R.
Sušnik, Gabriel
Piccoli, lekar-
nar, A. Kanc,
drogerija, Ant.
Krisper.

Zahtevajte, da Vam Vaš dobavitelj da
OLLA in ne dajte si manjvernih posnetkov
za isti denar kot OLLA hvaliti za „ravno
tako dobro blago“.

Illustriran, poučen in originalen cenov-
nik z navedbo prodajališč zastonj od
tvornice za gumi OLLA na Dunaju II. 300,
Fraterstr. 57. 1000

**Stanovanja
in stavbisci.**

2 stanovanja z 2 sobama, in kuhinjo
in 1 stanovanje z 3 sobami in kuhinjo,
z lepim vrtom in s pritiskinami se odda
za novembarski termin. Več lepih,
solčno ležečih, suhih stavbnih parcel
je na prodaj v bližini II. državne
gimnazije. 2386

Poizve se: ulica Stare pravde
štev. 3 v pritličju od 2. do 6. ure
popoldne,

RHEUMA PROTIN! ISCHIAS

Odperto od 1. aprila do 1. novembra.

Niske cene kakor doslej, vkljub času primernih novostih. — 1. septembra do 1. junija 25,00 začenjanje cene.

Čudoviti zdravilni uspehi. Radioaktivna termalna kopel 35—44 °C

Zdravljenje s pitjem termalne vode.

RUDOLF DUŠEK

tovarniška zaloge odej, Náhod, Česko.

finih, najnovnejših vzorcev in modnih
barv, obrobljenih, ki imajo neznavne,
komaj vidne vodne pege. Te odeje so
za pokritje postelj in oseb brezvonomo
rabljive tudi za vsako boljšo domačijo,
so mehke, topne in močne, 190 cm dolge
in 135 cm široke. Pošljam po povzetju,
4 komade takih flanelnih odej za 10 K,
3 komade še boljših, obrobljenih za 9 K
in 2 komada najboljših obrobljenih odej
za 9 K. 2378

Vsak p. n. bralec tega inserata naj
si blagovoli z zaupanjem naročiti. Naslov:

RUDOLF DUŠEK

tovarniška zaloge odej, Náhod, Česko.

Reflektuje se samo na dobre moči,
veče v modni stroki. 2401

Lastnorocno pisane ponudbe je

poslati naravnost na tvrdko.

RHEUMA PROTIN! ISCHIAS

Odperto od 1. aprila do 1. novembra.

Niske cene kakor doslej, vkljub času primernih novostih. — 1. septembra do 1. junija 25,00 začenjanje cene.

Čudoviti zdravilni uspehi. Radioaktivna termalna kopel 35—44 °C

Zdravljenje s pitjem termalne vode.

RUDOLF DUŠEK

tovarniška zaloge odej, Náhod, Česko.

finih, najnovnejših vzorcev in modnih
barv, obrobljenih, ki imajo neznavne,
komaj vidne vodne pege. Te odeje so
za pokritje postelj in oseb brezvonomo
rabljive tudi za vsako boljšo domačijo,
so mehke, topne in močne, 190 cm dolge
in 135 cm široke. Pošljam po povzetju,
4 komade takih flanelnih odej za 10 K,
3 komade še boljših, obrobljenih za 9 K
in 2 komada najboljših obrobljenih odej
za 9 K. 2378

Vsak p. n. bralec tega inserata naj
si blagovoli z zaupanjem naročiti. Naslov:

RUDOLF DUŠEK

tovarniška zaloge odej, Náhod, Česko.

Reflektuje se samo na dobre moči,
veče v modni stroki. 2401

Lastnorocno pisane ponudbe je

poslati naravnost na tvrdko.

RHEUMA PROTIN! ISCHIAS

Odperto od 1. aprila do 1. novembra.

Niske cene kakor doslej, vkljub času primernih novostih. — 1. septembra do 1. junija 25,00 začenjanje cene.

Čudoviti zdravilni uspehi. Radioaktivna termalna kopel 35—44 °C

Zdravljenje s pitjem termalne vode.

RUDOLF DUŠEK

tovarniška zaloge odej, Náhod, Česko.

finih, najnovnejših vzorcev in modnih
barv, obrobljenih, ki imajo neznavne,
komaj vidne vodne pege. Te odeje so
za pokritje postelj in oseb brezvonomo
rabljive tudi za vsako boljšo domačijo,
so mehke, topne in močne, 190 cm dolge
in 135 cm široke. Pošljam po povzetju,
4 komade takih flanelnih odej za 10 K,
3 komade še boljših, obrobljenih za 9 K
in 2 komada najboljših obrobljenih odej
za 9 K. 2378

Vsak p. n. bralec tega inserata naj
si blagovoli z zaupanjem naročiti. Naslov:

RUDOLF DUŠEK

tovarniška zaloge odej, Náhod, Česko.

Reflektuje se samo na dobre moči,
veče v modni stroki. 2401

Lastnorocno pisane ponudbe je

poslati naravnost na tvrdko.

RHEUMA PROTIN! ISCHIAS

Odperto od 1. aprila do 1. novembra.

Niske cene kakor doslej, vkljub času primernih novostih. — 1. septembra do 1. junija 25,00 začenjanje cene.

Čudoviti zdravilni uspehi. Radioaktivna termalna kopel 35—44 °C

Zdravljenje s pitjem termalne vode.

RUDOLF DUŠEK

tovarniška zaloge odej, Náhod, Česko.

finih, najnovnejših vzorcev in modnih
barv, obrobljenih, ki imajo neznavne,
komaj vidne vodne pege. Te odeje so
za pokritje postelj in oseb brezvonomo
rabljive tudi za vsako boljšo domačijo,
so mehke, topne in močne, 190 cm dolge
in 135 cm široke. Pošljam po povzetju,
4 komade takih flanelnih odej za 10 K,
3 komade še boljših, obrobljenih za 9 K
in 2 komada najboljših obrobljenih odej
za 9 K. 2378

Vsak p. n. bralec tega inserata naj
si blagovoli z zaupanjem naročiti. Naslov:

RUDOLF DUŠEK

tovarniška zaloge odej, Náhod, Česko.

Reflektuje se samo na dobre moči,
veče v modni stroki. 2401

Lastnorocno pisane ponudbe je

poslati naravnost na tvrdko.

RHEUMA PROTIN! ISCHIAS

Odperto od 1. aprila do 1. novembra.

Niske cene kakor doslej, vkljub času primernih novostih. — 1. septembra do 1. junija 25,00 začenjanje cene.

Čudoviti zdravilni uspehi. Radioaktivna termalna kopel 35—44 °C

Zdravljenje s pitjem termalne vode.

RUDOLF DUŠEK

tovarniška zaloge odej, Náhod, Česko.

finih, najnovnejših vzorcev in modnih
barv, obrobljenih, ki imajo neznavne,
komaj vidne vodne pege. Te odeje so
za pokritje postelj in oseb brezvonomo
rabljive tudi za vsako boljšo domačijo,
so mehke, topne in močne, 190 cm dolge
in 135 cm široke. Pošljam po povzetju,
4 komade takih flanelnih odej za 10 K,
3 komade še boljših, obrobljenih za 9 K
in 2 komada najboljših obrobljenih odej
za 9 K. 2378

Vsak p. n. bralec tega inserata naj
si blagovoli z zaupanjem naročiti. Naslov:

RUDOLF DUŠEK

tovarniška zaloge odej, Náhod, Česko.

Reflektuje se samo na dobre moči,
veče v modni stroki. 2401

Lastnorocno pisane ponudbe je

poslati naravnost na tvrdko.

RHEUMA PROTIN! ISCHIAS

Odperto od 1. aprila do 1. novembra.

Niske cene kakor doslej, vkljub času primernih novostih. — 1. septembra do 1. junija 25,00 začenjanje cene.

Čudoviti zdravilni uspehi. Radioaktivna termalna kopel 35—44 °C

Zdravljenje s pitjem termalne vode.

RUDOLF DUŠEK

tovarniška zaloge odej, Náhod, Česko.

finih, najnovnejših vzorcev in modnih
barv, obrobljenih, ki imajo neznavne,
komaj vidne vodne pege. Te odeje so
za pokritje postelj in oseb brezvonomo
rabljive tudi za vsako boljšo domačijo,
so mehke, topne in močne, 190 cm dolge
in 135 cm široke. Pošljam po povzetju,
4 komade takih flanelnih odej za 10 K,
3 komade še boljših, obrobljenih za 9 K
in 2 komada najboljših obrobljenih odej
za 9 K. 2378

Vsak p. n. bralec tega inserata naj
si blagovoli z zaupanjem naročiti. Naslov:

RUDOLF DUŠEK

tovarniška zaloge odej, Náhod, Česko.

Reflektuje se samo na dobre moči,
veče v modni stroki. 2401

Lastnorocno pisane ponudbe je

poslati naravnost na tvrdko.

RHEUMA PROTIN

Slovenski kulturni parlament.

Napisal B. V.

Paralela med obema slovansko shodom v Pragi, med onim leta 1848. in onim, ki je bil šestdeset let pozneje, je poučna in velevažna v marsikaterem oziru. Praški shod, ki ga je razbila binkoštna vstaja, nudi mnogo gradiva za proučavanja novodobnih slovanskih političnih teženj. Tudi z znanstvenega stališča, s stališča vede, ki se peča z državnimi, političnimi in socialnimi težnjami, ni nevhaležno proučavati misli, ki prešnjavajo prvi shod slovanskih narodov. Ne pretiravamo, ako trdimo, da se rodil misel narodne avtonomije, ki je pozneje poklicana, da je voditeljica avstrijskemu proletariatu, tam na Žofinu v onih predbinkoštih dneh. Slovanski narodi pošiljajo svoje zastopnike v Prago, da se države ali zgodovinske individualnosti. Pripravlja se tu neka nova oblika mednarodnega občevanja. V onih dneh že stopa to jasno pred oči, kar država veda, predvsem romanskih narodov, ne razlikuje, namreč, da sta narodnost in država dve povsem ločeni znanstveni kategoriji. Praški shod leta 1848. ni bil naperjen proti avstrijski državni misli, nasprotno, njegova glavna poteza je bila avstrijsko-slovanska. Voditelji praskega shoda so si bili v svesti, da avtonomija slovanskih narodov poleg krepkega državnega organizma en družbeni red, more in mora obstajati poleg drugega, narodnost, zveza narodov poleg države.

Pa dokazati nam je, da je leta 1848. na slovanskem shodu res presegala udeležnike misel narodne avtonomije, dasi pojmu seve niso dali danasnjega, že precej točnega in jasnega pomena. Razumevali so jedro, ali bilo jim je nekoliko zasterto. Tedanje pojmovanje sicer še ni tako daleč doseglo, da bi povsem abstractiralo od ozemlja. Kadar govorijo možje praskega vseslovenskega shoda o narodnostih, misijo obenem še na ozemlje, kjer one bivajo Pa tu ali tam se vendar že zablivo misel: ni treba, da bi bil narod prikovan na določeno ozemlje, pripravlja se že oni nadterritorialni pojem naroda.

Knjiga Zdenka Tobolke »Slovenski sjezd v Praze roku 1848.« nas izborni uvaja v celo duševno obeležje onih nepozabljivih praskih dni, v njej je izborni obdelano vse zgodovinsko gradivo. Šafařík misli najprej na shod vseh slovanskih narodov, na katerem bi naj imel vsak narod isto število zastopnikov. Ta misel se je realizirala pa samo z ozirom na slovanske narode. Podlaga praskega shodu je načelo, da so si vsi slovanski narodi enakopravni, imajo iste pravice in dolžnosti. — Načelo, ki ga izreka francoska revolucija o enakosti državljanov, je sedaj na novo izrazeno v smislu enakosti narodov, ki ne pozna manj in nič več vrednih narodov. Misel, ki stopa v ospredje, je sledenje: Vsak slovanski narod bo di samostojen in svoj gospodar; ti slovanski narodi pa naj sklenejo med seboj zvezo. Zaradi tega se tudi glasi prvo vprašanje, ki je bilo predloženo trem sekcijam: češki, poljski in jugoslovanski: »Ali so Slovani mnjenja, da se naj sklene slovanska zveza v Avstriji v svrhu skupne obrambe?« Štiru govorovi na shodu o samostojni, spojeni slovanski občini, ki najzdržuje vse samostalne slovanske občine. Zamisljena je torej že organizacija narodnosti. Šafaříku stopa ta misel naravnost s pravniško točnostjo pred oči, kajti pravi, da Slovani nočejo pri svoji federaciji dosegati državne suverenosti, njih zvezbi tudi takduženje, kakršne so v državi konfesije.

Ako se vprašamo, kako je napredovala misel narodne avtonomije med slovanskimi narodi Avstrije od leta 1848. do danes, je odgovor skoraj negativen.

Znano je, kako je Palacký menjaval svoje nazore kar se tiče temeljnega problema, zgodovinske ali narodne avtonomije. Leta 1848. je v Kromeriju sprožil predlog, po katerem bi se naj razbile zgodovinske individualnosti kronovin; leta 1865. se zavzema za zgodovinsko načelo in tuk pred njegovim smrtjo se vrača zoper k svojim nazorom iz leta 1848. Pri njem, najglubojejšem političnem duhu, kar jih ima Avstrija, ni v tem oziru nič stalnega. Čudno je pa, da mu ni prišla misel, kombinirati obe načeli.

Iz Kollarjevega idejnega zaklada črpojajo udeležniki prvega praskega shoda. To je misel kulturne vzajemnosti brez vsake politične primesti in pristaviti smemo, tudi brez gospodarskega programa. Kollarjeva osnova kulturnega približevanja in zedinjenja je temelj novoslovenskemu gibanju. Usodepolno bi bilo za

novoslovensko, ako bi lo za korak se skušalo bližati drugim smotrom, ki niso oni strogega in izključno kulturnega druženja. Nazaj h Kollarju, to bodi geslo, in ako treba tudi bojni klic.

Praški shod leta 1808. ne zapušča načel avtonomije narodov, katerih glasnik je bil pravzaprav že oni leta 1848. Zopet so slovanski narodi, ki nastopajo in se posvetujejo; niso to zastopniki zgodovinskih individualnosti, kakršni so se posvetovali o fundamentalkah leta 1871. v Pragi. Pa dočim so leta 1848. narodi kot nove družbenne organizacije koordinare državi, in edinole avstrijski državi, dočim je shod leta revolucije pravzaprav le shod avstrijskih Slovanov, postajajo šestdeset let pozneje vidiki širši, mogočnejši. Češka aristokracija je igrala na prvem praskom shodu veliko vlogo; grof Thun je bil predsednik pripravljalnega odbora, pa je pravočasno obolen, ko je bilo treba shod otvoriti v odborovem imenu. Češka historiška aristokracija ni bila zadovoljna, da so bili povabljeni na shod tudi izvenavstrijski Slovani. L. 1908. pa češko plemstvo sploh ni bilo pozvano, kar dokazuje, da se je slovenska misel tek kom pol stoletja tudi zdemokratizirala. Drugi praški shod je že povsem meddržaven in glavni problem notranje politike ruske države, spor poljsko-ruski, zavzema na njem glavno mesto. Pojavlja se mogočen okvir neke velike meddržavne organizacije slovanskih narodov. Kot glavno načelo si postavlja shod nedotakljivost sedanjih državnih meja. Slovenski smotri, ki so bili leta 1848. pristno slovenski, so pol stoletja pozneje obči slovenski. Predpogoj pa ostaja isti. Narodno življenje se ne razvija v okviru državne enote. Shod leta 1848., kakor oni leta 1908. ne stoji na stališču narodu lastne države, ne spoznava narodne države kot edine oblike ki bi jo imela narodnost k svojemu razvoju. Pojma država in narod se ločita.

Kaka je bila zunanjja organizacija prvega praskega shoda? Težišče so bile sekcije, ne pa plenum. Poslovni red, ki ga je sestavil pripravljalni odbor, je prav zanimiv dokument. Shod se naj deli v tri zbrane; v prvem zboru so zasedali Čehi, Moravci, Slezijci in Slovaki, v drugem Poljaki in Rusini, v tretjem pa Slovenci, Hrvati, Srbci in Dalmatinci. Vsakdo se je mogel priglasiti k zboru; o sprejemu so odločevali trije zaupniki iste narodne skupine, ki jih je določil pripravljalni odbor. Predsednik je bil Čeh Šafařík, vsak zbor pa je imel svojega podpredsednika. Seje celotnega zobra so bile povsem formalnega značaja; v njem se niso vrstile debate, ampak se je le glasovalo.

Praški shod leta 1908. pa je imeli štiri sekcije: češko, poljsko, rusko in jugoslovansko. V predsedništvu je bila vsaka sekcija zastopana po enem članu predsedstva in enem tajniku, le Bolgari so zahtevali zase svojega podpredsednika in tajnika. To poslednje dejstvo dokazuje, da stojijo Bolgari izven ozjega jugoslovenskega kroga, h kateremu priпадajo slovenska, srbska in hrvatska individualnost skupne srbo-hrvatsko-slovenske narodnosti. Na vsak način so Slovenci Srbom mnogo bližji kot Bolgarom in je upravičeno na vsak način, da se loči ožji pojem jugoslovenstva od širšega, ki mu priznajo.

Pripravljalni odbor drugega praskega shoda je smatral vsako narodnost za avtonomno, kar se tiče označenja delegatov. To je bila radi tega napaka, ker so se vsled tega se stavljale delegacije po raznih načelih. Pri nekaterih narodih je prišla v poštov edinole strankarska struktura (Čehi, Rusi), ali so se upoštevala povrh sevničilšča, pri drugih pa je odločevalo teritorialno načelo (Slovenci, Hrvati), to je, določilo se je, da se vzame po enega zastopnika iz te ali one teritorialne skupine. (V prvem slučaju Kranje, Tržačani, Goričani, Štajerci; pri Hrvatih zastopniki iz Banovine in Dalmacije).

To pomanjkanje enotnega načela je izvzalo celo vrsto sporov in naprilo pripravljalnemu odseku, kakor tudi posameznim sekcijam mnogo skrb. Treba je poudarjati, kako postavljati institucijo slovanskih shodov na zdravo, racionalno in logično zamišljeno podlagu. Že leta 1848. je predlagal Poljak Libelt, da bi se naj vršili slovanski shodi dvakrat na leto, in sicer vedno bi naj bili poklicani v kako drugo mesto. Sekcija češko-slovenska je pa bila mnenja, da se naj vršijo ti shodi le enkrat na leto, samo v slučaju potrebe se naj sklicejo večkrat.

(Dadaljevanje na 11. strani.)

Slovenci! Narodniki! Prispevajte za Trubarjev spomenik!

A. KUNST

Židovska ulica štev. 4.

Velika zaloga obuval

Imeščačka izdelka na doma, nepravljeno in otroku je vedno na izboru.
Vsakrisa narocila se izvršuje točno in po nizki ceni. Vse mere se shranjujejo in zaznamujejo. — Pri zunanjih narocilih naj se blagovoli vzorce poslati.

Prodaja se

dobra kmetija

na Štajerskem za 4500 K.

Vpraša se v upravnosti »Slov. Narodac.« 2262

Vojalka uradnika v pokolu, brez otrok, katera se hočeta stalno v Ljubljano preseči, ūčeta 2346

dvoje stanovanj

obstoječih iz 3 sob s pritiklinami, za mesec november, odnosno takoj.

Ponudbe na naslov: W. Polz, Jo-
hannenheim, Lažki trg, Štajersko.

Redka prilika!

Kupil sem od neke opuščene tvornice vso zalogo težkih flanelnih odev

po najnovijeji vzorcih, na katerih se komaj opažajo neznatne pege ter jih pošiljati 3 boljše odevje za 9 K, gospodarske odevje 4 komade za 10 K po povzetju.

Odevje so pripravljena za vsako boljšo hišo za pokrivanje postelji in odevanja oseb, vse so fine, tople in mehke. Odevje so po 180 cm dolge in po 135 cm široke. Pri naročbah je treba povedati: tri komade boljših odevje za 9 K ali 4 komade težkih odevje za 10 K.

OTON BEKER, c. kr. nadzornik fin.
straže v p., Nachod (Češko).

Št. 20.178.

Ustanova za meščanske otroke.

Pri Primož Auerjevi ustanovi je izpraznjeno eno mesto v znesku letnih 130 krov.

Pravico do te ustanove imajo otroci ubogih ljubljanskih meščanov, pred vsem sorodniki ustanovnika in pa otroci izdelovalcev barok, ki se nameravajo učiti in izučiti kakega obrta ali rokodelstva, dokler se sami ne morejo preživljati.

Prošnje za podelitev tega ustanovnega mesta je vlagati opremljene s potrebnimi dokazili do konca t. m. pri takojšnjem vložnem magistratu.

Mestni magistrat ljubljanski,
dne 2. julija 1910.

Zupanov namestnik:
Vončina I. r.

2341

Fr. P. Zajec
optik, urar in trgovec z zlatnino in srebrnino.
Stari trg 26.
Popravila so izvršujejo točno in seme.

Josip Stupica

jermerar in sedlar

v Ljubljani, Slovenska ulica št. 6.

Priporočam svojo bogato zalogo najrazličnejših

konjskih oprav

kakor tudi krasno opremljene

koncije, druge vozove in najrazličnejšo

vprežno opravo

katero imam vedno v zalogi, kakor tudi vse druge v sedlarško obrt spadajoče potrebujočine kakor tudi že obrabljene vozove in konjske oprave.

Prve vrste vozna kolesa s prostim tokom in zavoro na pritisk nazaj od 95 K na naprej Janus protostrečna os z zavoro na pritisk nazaj, 1 leto jamstvo, 15 K. Plašč od 4 K naprej, dobre pnevmatike, prima pedali in prima verzice od 3 K naprej. Živenci od 30 vnm. naprej, kolotelo zvonec od 1 K. Acetylentko od 2 K naprej, varovalo proti blata kompletno iz pločevine ali lesa 2 K 20 vnm. sedlo, torbe, ozi, konusi vseh sistemov v zalogi in poceni.

Lastna popravila, ponikjanje in emajliranje.

Zahvalevate bogati glavni katalog

1910 gratis in franko.

Uvozna trgovina za industrijo vozil

Max Skutetzky

Dunaj I., Stubenring št. 6.

Specialna trgovina

ročnih del

TONI JAGER

v Ljubljani,

Židovska ulica štev. 5.

Predtiskarija

Tamburiranje

Montiranje :-:

Plisiranje :-:-

Brezplačna pojasnila daje

FR. SEUNIG

Ljubljana,

Kolodverska ulica št. 22.

Ljudevit Borovnik

pucnik v Borovljah (Ferlach) na Koroškem.

se pripravlja v izdelovanje vsakdvajšnjih pucnik za lovce in strele po najnovijeji sistemih pod popolnim jamstvom. Tudi predstavlja stare samokresnice, sprejema vsakdvajšnja popravila, ter jih točno in dobro izvršuje. Vse puške so na c. kr. preskučane in od mene preizkušene. — Ilustrirani osebni zastoni.

2341

Seydlitz
Nejbolje za zobe.

JANUS

Tvornica voznih koles.

3 leta jamstvo.

Prve vrste vozna kolesa s prostim tokom in zavoro na pritisk nazaj od 95 K na naprej Janus protostrečna os z zavoro na pritisk nazaj, 1 leto jamstvo, 15 K. Plašč od 4 K naprej, dobre pnevmatike, prima pedali in prima verzice od 3 K naprej. Živenci od 30 vnm. naprej, kolotelo zvonec od 1 K. Acetylentko od 2 K naprej, varovalo proti blata kompletno iz pločevine ali lesa 2 K 20 vnm. sed

SVETOVNOSLAVNI FERNET-BRANCA

Jzučen kovač

izpršan kurjač in strojevoda
išče primerne službe. Michael
Hanik Ljubljana, Poljanska cesta št. 67.
2373

Za 4 tedne na ogled in
na polzkušnjo
pošiljam svoja
vozna kolesa
znamka „BOHEMA“.
Sestavni deli in popravila najceneje.
Ugodni plačilni pogoji.
F. DUŠEK, tvornica voznih koles, Opočno,
št. 80 na stat. dr. na Češkem.
Ilustr. cenovniki gratis.

Zapomni si, prinesi mi moraš samo „Ottoman“
cigaretni papir ali stročnice, in naj te ne motijo
slične ponaredbe slabe kakovosti! III 424

tvrdko Fratelli Branca v Milanu
odine in izkušnje lastno tajnosti o pripravljanju
je najuspešnejša želodčna gromčica na svetu!
Neupričiva v vsaki družini! — Dobiva se v Ljubljani pri:
J. Buzzoliniju; Anton Staculu; slaščičarni Jak. Zalaznika.

Fr. Mally & dr.

Parna opekarna in tvornica za zarezano opeko
v Srednjih Gameljnih pri Ljubljani.

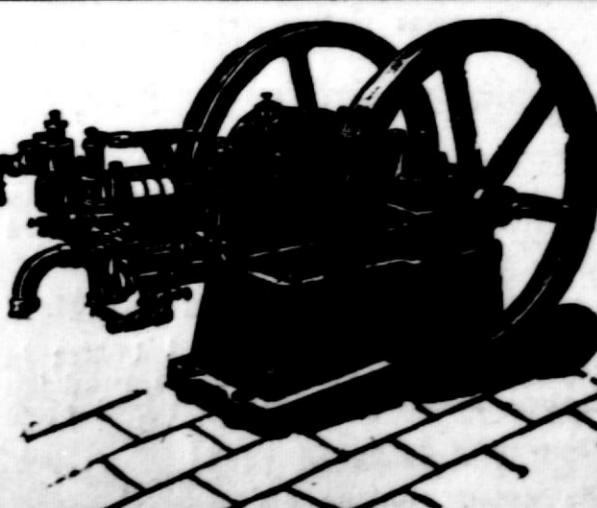
Ivan Bizovičar
umetni in trg. vrtnar
Ljubljana, Kolejske ul. 16
izvršuje

šopke, vence in bukete
1542 za razne prilike.
Delo umetniško okusno
in po solidnih cenah.

Prodaja cvetlice, rve-
tlično grmicevje in
mlada drevesca
(bruške, jabolka) itd.
Naročila na deželo
hitro in vestno.

Lud. Černe juveler, trgovec z urami ter
zapisani sodniški čenilec.
Ljubljana, Wolfove ulice št. 3.

Velika zalog
juvelov, zlatnine in sre-
brnine, različnih ur, uha-
nov, pr-
stanov,
verižic in
očal itd.
Blago prve vrste.
Solidna posrežba.
Cene na jizje.

Ljubljanska kreditna banka v Ljubljani.

Dolniška glavnica K 5,000,000.

Stritarjeva ulica štev. 2.

Rezervni fond 450.000 kron.

Podružnico v Sploštu, Celovcu, Trstu in Sarajevu.

Sprejema vloge na knjižice in na tekoči račun ter jih
obrestuje od dne vloge po čistih 4 1 0
14 4 2 0 Xupuje in prodaja srečke in vrednostne papirje vseh vrst
po dnevnem kurzu.

Pisarna v Ljubljani, Resljeva cesta 2,
priporoča 1073

zaletano strešno opeko, strojni strešnik, zidno opeko na stroj itd.
najboljše kakovosti in v poljubni množini.

Za trpežnost zarezane opeke I. in II. vrste se daje najobširnejše jamstvo.

V svojo trgovino z mešanim blagom sprejem takoj 2386

učenca

ki je dovršil nekaj razredov srednjih šol.
Dragotin Lapajne, Idrija.

HIŠA

št. 22 v Bregani blizu Samobora, tik deželne ceste in kranjske meje, v neposredni bližini tovarne palic, v kateri je zaposlenih 200 delavcev, se prestopljivo proda. — Hiša ima 3 sobe, kuhinjo, veliko podstrežje, 2 kleti, 2 hleva, stog, kovačnico, vse v dobrem stanju, dalje vrt s sadonosnikom, na hiši je že mnogo let pravico točiti vino, prikladna je tudi za trgovino.

Dražba se vrši 24. julija po-
poldne na licu mesta. — Dražitelj mora pred započetega dražba položiti vadij 1000 kron, ki se nekupcu takoj vrnejo. — Podrobna pojasnila daje Hinko Saurer v Samoboru. 2393

R. WOLF Devin-Buckau

Podružnica: Dunaj III, Ani Neumarkt 21.

Premične in nepremične polnoparne in patentne

vročeparne lokomobile

od 10 do 800 konjskih sil.

Najbolj ekonomični, najbolj trpežni in zanesljivi stroji za

vse industrijske in poljedelske obrate.

V celoti izdelanih nad 650.000 PS.

Vinske sode

nove iz klane in žagane domače in slavonske
hrastovine, izparjene in ovijnene, porabne takoj
za vsako vino, prodaja zadruga

Agro-Merkur v Ljubljani.

Kupujte pri narodni tvrdki domači izdelek!

UMETNA GNOJILA

kakor žlindro, kalijevo sol, kajnit,
rudinski superfosfat naročite za po-
mladansko gnojitev takoj pri zadruzi

Agro-Merkur v Ljubljani.

MOKO

otroke in druge mlinske izdelke izvrstne ka-
kovosti dobavlja zadruga

Agro-Merkur v Ljubljani.

VINO

kakor ljutomersko, haloško, bizeško, dolensko,
metliško, vipavsko, goriško, istrijansko, zanesljivo
pristno, izborna kapljica dobavlja od 56 litrov
naprej zadruga

Agro-Merkur v Ljubljani.

Kose:

iz najboljšega avstrijskega jekla, enotne oblike, ki ustreza različnim
željam posameznih pokrajin, kaljene in klepane, ponuja
zadruga „Agro-Merkur“

po najnižjih cenah. Vsaka kosa ima vtisnjeno ime »Agro Merkur«.

SODI iz belega hrastovega
lesa, trpežni, modri.

SODE

od finega špirita
vinske sode

krasni izdelek, iz belega
hrastovega lesa, močne,
popolnoma nove iz
tovarne špirita za fini špirit
in za vino pripravne, za
vsako vino izborne, takoj
rabljive za kar se jamči,
odda v velikosti po 300,
400, 500, 600, 700 do 1000
litrov na zahtevo tudi
100 do 200 litrov ali
manjše po prav solidnih
nizkih cenah

H. A. Hartmann naslednik
Avg. Tomažič,
Ljubljana, Marije Terzije cesta 2265

CENE nizke in solidne, totus
posrežba.

Bencinovi in petrolinovi motorji tvornice za motorje Feliks Renauer v Gloggnitzu na Sp. Avstrijskem 10

so si vsled priznano izvrstnega načina sestave (s počasnim tekom) prav varčno porabo obratne snovi in na leta trajajoče delovrše pridobili popolno zaupanje vseh krogov. — Kakor dokazujejo vsak dan dohajajoča priznalna pisma ces. mojih odjemalcev, je **Renauerjev motor** najzanesljivejši pomočni motor, ki nikoli ne odreče, za vse na strojno delo navedene rokodelice, kakor: misarje, kolarje, tesarje, za žage, strugarje, kliučarje, mehanike, strojarje, milinarje, peke, prekajevalec itd

Najboljši motor za kmetovalce

se tudi lahko prepelje ob žetvi.

Preračuni strojkov, cenovnika, priznalna pisma, zaznake odjemalcev ter obisk inženirjev zastonj od centrale tvornice motorjev

Feliks Renauer, Gloggnitz, Spol. Avstrijsko

ali pa od zastopnika

Petr Angelo v Gradi, Ammenstrasse 9.III.

Tudi dandanašnji računamo, da bodo slovanski shodi postali stalna institucija. Zaradi tega jih je treba zasnovati strogou ustavno obliko. To naj bodo bodoči vseslovanski kulturni parlamenti, in takim pač ne sme manjkati skrbne in točne organizacije. Tu ne sme biti nič provizoričnega, od slučaja do slučaja, ampak na prihodnjem slovenskem shodu sprejeta ustava in poslovni red, naj daje tej velepotomembni instituciji pravne oblike. Treba je več organizirnosti!

Ako si stavljajo slovenski shodi res zgolj kulturne smotre, ako jim je svrha edinole organizacija kulturnega in duševnega zedinjenja slovenskih narodov na polju vede in prosvete, potem pa tudi delegati ne smemo biti odposlanci političnih strank, ampak odposlanci kulturnih institucij posameznih narodov. Nadalje je pa treba poudarjati še drugo načelo. Naši parlamenti slonijo na onih teorijah, ki jih je uveljavila francoska revolucija. Družba, ki ne pozna v svoji sredi nikakih socialnih skupin in slojev, to je podlaga našim današnjim parlamentarnim zastopstvom. Moderna državna veda si stavja za glavni smoter, iskati in najti pot iz te političnega anarhizma k polnejsemu sistemu skupljanja sočasnih sil. Slovenski kulturni parlament bi naj realizoval take visoke in važne načrte, ki jim je v bodočnosti zmaga zagotovljena. Osvobodivši se današnje provizoričnosti in posnemanja vzorov iz strank sestavljenih parlamentov, naj skuša skrēti pot novemu načelu, načelu zastopanja interesov posebnih kulturnih skupin v okviru vsakega slovenskega naroda. Tak novi kulturni parlament se mora sevje omejiti strogo na kulturno vprašanja, izključiti vse, kar bi bilo v zvezi z dnevno politiko. Izločiti bi pa tudi moral taka vprašanja, ki s kulturnim novoslovanstvom nimajo mnogo skupnega, n. pr. gospodarstvo. Bodočnost bode pokazala, da je samo država pravi okvir za izvajanje kakih lastne gospodarske politike, nikoli pa ni poklicana cela skupina narodov, kakršna so Slovani, zasledovati svoje gospodarske cilje. Narod ni subjekt gospodarske politike, ampak edinole država. V Avstriji se bodočno najbrž v kratkem prepričali, da so možni skupni cilji slovenskih narodov v gospodarski politiki, pa le v okviru avstrijske državne skupnosti.

Pač je možna skupna gospodarska politika malih slovenskih držav, kakršne so balkanske.

Realni cilji vsake gospodarske politike zahtevajo ali državno enoto, ali pa obliko carinske zveze posameznih držav. Narodnostne carinske politike pa novodobne države ne dopušajo. Resignirati bo pač treba na carskatero gospodarsko točko slovenskih shodov. Zanimivo je opaziti, da propada italijanska trgovina v Trstu, ker ji cetoča, impulziva, sijajno se razvijajoča trgovina talijanskega kraljestva, kjer vlada sedaj najugodnejša gospodarska konstrukcija, ne more prisikočiti na enoto.

Tržaški Italijani morejo zaupati samo svoji lastni sili in ne morejo mislati, da jih podprejo rojaki ostren meje s svojim kapitalom in svojim gospodarstvom, kljub temu, da je državna granica tako blizu.

To so velikanske posledice državne ločitve, ki jo moramo tudi mi Slovani upoštavati, drugače bodo se ponosno stavbe postavljene na sek. Vedno bolj si bo priboril mago načelo, da so funkcije narodnosti strogo kulturne in ne gospodarske. Da je prišlo v Avstriji do gospodarske organizacije narodov, to na vsak način dokaz čisto nenadnih in nenormalnih razmer. V tem gotovo nima Franco svoje, talijan ali Nemec svoje gospodarske politike. Seve morajo avstrijski Slovani izpopolnjevati svoje stremljenje v samostalni gospodarski organizaciji. V okviru Avstrije je slovenska gospodarska politika mogoča, a deanske razmere silijo narodnost k temu približevanju slovenskih gospodarskih sil.

Kakor so bili že leta 1848. Čehi in Jugoslaveni najbližnji, tako kaže tudi danes, da so vezi med Čehi in Slovenci v tem oziru najboljšejše in velikega razvoja sposobne.

Cim bolj bi morali stopati gospodarski projekti v ozadje, tem bolj bi treba polagati važnost na strogo kulturne smotre. To je veliki Kollarjev sen duševne vzajemnosti in kulturne skupnosti slovenskih narodov, tega je uresničiti poklican naš svet. Slovenski vedi je treba organizacije, bolje umetnosti in literature je široko in čaka slovenskih delavev. Temu inštvene interese je treba organizirati in jim nakazati neko enotno smer. Taka organizacija znanstvenega, prosvetnega in sploh umstvenega dela je za male slovenske narode conditio sine qua non njih bitja in bitja. Delokrog vseslovanskih shodov,

bi naj bil strogo kulturni. Izločena bi naj bila vse vprašanja dnevnega politika. Na dnevnem redu takih kulturnih parlamentov bi bilo mesta za prvo točko sofijskega vseslovanskega kongresa, ki se glasi: Sedanje stanje jugoslovanskih držav. Samo kulturni delavec, torej znanstveniki, literati in žurnalisti naj imajo sedež in glas. Ni menda neupravičeno domnevanje, da bodo ti možje lažje nashi potrebnih ozkih stikov, ko pa aktivni politiki. Ne pozabljamo, da so drugi prasiški shod pripravljali žurnalisti na svojih shodih. V delokrog slovenskega kulturnega parlamenta naj spadajo vse zadeve, tičče se kulturne vzajemnosti vseh slovenskih narodov: vseslovanska organizacija posameznih strok znanosti, umetnosti, leposlovia in žurnalistike; koncentracija, izpopolnjevanje prosvetnega dela, namenjenega najširšim slojem, nasveti in načrti, kako dajati slovenskemu šolstvu vseh panog slovenski značaj. To je široko polej in treba bode velikega in napornega dela, da se take namere realizujejo.

Sedaj pa nastane vprašanje, kateri narodi naj bodo one avtonomne celote, ki odpošljajo svoje odposlane v ta kulturni parlament. Čehi, Poljaki, Rusi in Jugoslovani naj bodo one štiri skupine. Češki narod ali skupina se pa deli v češko in slovaško individualnost ali narodnost, ruski v rusko in malorusko, jugoslovanski v slovensko, hravatsko, srbsko in bolgarsko narodnost. Vsaka osebnot ali narodnost imava vokviru svoje skupine samostalno stališče in voli sama svoje odposlance v osrednjem parlamentu. Narodnosti ali osebnosti imajo svoje organe, svoj izvrševalni odbor. Vse štiri skupine so povsem enakovpravne, samo pri glasovanjih se privrste glasovom ruske skupine še nekak odstopek, da ne bi bilo razmerje za to skupino preveč neugodno. Trojne so stopnje izvrševalne oblasti, najnižja izvrševalni odbor individualnosti ali narodnosti, drugi oni skupine ali naroda in tretji oni osrednjega kulturnega parlamenta.

Praga je stalni sedež izvrševalnega odbora osrednjega kulturnega parlamenta.

Vsaka narodna individualnost ali narodnost ima v osrednjem kulturnem parlamentu sledeče zastopstvo: Profesorji in docenti visokih šol dotedne narodne individualnosti tvorijo samostojno društvo, ki mu morejo pristopiti tudi absolventi dotednih vsečelišč in drugih visokih šol. Na občenem zboru takih znanstvenih organizacij se volijo delegati za kulturni parlament, in sicer imajo volilno pravico profesorji in pa absolventi. Organizacije srednješolskih profesorjev imajo tudi določeno število odposlanec, istotako zvezne ljudske učiteljev. Prosvetne zveze, torej društva, ki se bavijo z ljudsko prosveto, imajo svoje zastopstvo v parlamentu.

Zurnalisti so zastopani po delegatih svojih društev, literati in umetniki ravnostako po odposlanec svojih strokovnih organizacij.

Narodna obrambna društva vseke individualnosti, kakor na primer »Matice Školská« ali slovenska družba sv. Cirila in Metoda, odpošljajo člane svojega odbora. Nadalje bi imela svoje zastopstvo še posebej učene korporacije.

Kulturni parlament bi spadal v sledeče sekcije in sicer v prosvetno, šolsko, žurnalistično, obrambo, literarno, umetniško in znanstveno. Volitve v te sekcije se vršijo za vsako individualnost posebej. Število zastopnikov določuje na podlagi posebnega ključa ustava kulturnega parlamenta. Varje se naj kolikor možno enakopravnost in enakovrednost vsake izmed štirih skupin. Sekcije individualnosti ali narodnosti tvorijo podrejeno sekcijo naroda, in te sekcije vseh narodov tvorijo osrednjo sekcijo kulturnega parlamenta.

Narodne individualnosti, ki imajo svoje narodne svete, imajo pravico, da deležujejo določeno število odposlanec, ki so polnopravni člani parlamenta. Individualnosti narodnih svetov so skrajšane, kar se tiče glasov. Ta deminutin naj vzpodobuja dotično individualnost, da si skoraj ustvari redno, disciplinarno organizacijo narodnega sveta.

Parlementarična zastopstva političnih strank posameznih individualnosti morejo odpošljati svoje zastopnike, ki pa imajo le posvetovlen glas. Posvetovalnih glasov sime v osrednjem parlamentu biti komaj tretjina vseh članov. Ti parlamentarci so izredni člani. Ako se pa kak reden član, izvoljen od sekcij, odreče svojemu mandatu ali pa prostovoljno prepusti svoj mandat parlamentaremu, v tem slučaju ima ta tudi glasovalno pravico.

Vplivnim in odličnim politikom je pa itak zagotovljeno redno članstvo in mandat za kulturni parlament, ker zasedajo oni običajno z-

obrambnih organizacij ali narodnih svetih odlična mesta.

V osrednjem parlamentu imajo strokovne sekcije vseh narodov ločeno posvetovanje, ravnotako se pa more posvetovati vsek narod in vsega narodnost zase. Seje sekcije vseh narodov imajo značaj posvetovanja in pretresovanja, predno pride zadeva pred skupni zbor narodov.

Predsedstvo zobra narodov je voljeno vsako leto na novo in sicer je predsednik vsako leto zastopnik kakih druge narodne skupine. Kulturni parlament zboruje vsako leto v drugem mestu, in sicer se vrstijo sledišča posameznih narodnih skupin. Mandati za osrednji zbor trajajo tri leta.

Izvrševalnim odsekom narodnih skupin in strokovnih organizacij je pa treba tudi določiti daljšo dobo funkcioniranja, in to radi tega, ker je le v tem slučaju dana možnost, da bode delo uspešno in vstrajno. Kulturni parlament ima svojo posebno najvišjo eksekutivo, ki je povsem ločena od predsedstva zobra narodov.

Temu načrtu je seve še lastna netočnost; zarisane so le glavne konture. Ni pa dvoma, da so te temeljne misli zdrave in izvedljive. Treba je enkrat za vselej napraviti konec neorganiziranosti in nesistematičnosti, ki je bila doslej silno kvarna. Treba je pa povrh tudi prelomiti v vsemi dosedanjimi političnimi tradicijami, to je, treba je tudi v dejanju dokazati, da so smrti slovenske vzajemnosti res le kulturni in ne tudi obnen politični. Dokler pa bodo na slovenskih shodih imeli vlogo skoraj edino le vodilni politiki, bo mogoče tujem, sovražnemu časnikarstvu očitati slovenskim shodom njih politični značaj. Ne pretiravam, ako mislim, da bi bil tak slovenski kulturni parlament neka nova oblika družabnega razvoja. To bi bilo torisce, ki bi bilo zmožno ustvariti čisto nove družabne oblike, temeljno razlikuje se od današnjega dokaj primitivnega in enostavnega stanja, ki znamenja še mednarodne stike te vrste.

Sirija bi se zavest, da vlada med slovenskimi narodi čisto drugo razmerje, ko pa med onimi germanske in romanske skupine. Taka kulturna organizacija, obsegajoča vse slovenske narode, bi dala sociologičnemu pojmu slovenskega naroda pravi obseg in smisel. Taka zveza bi vzbudila mogočne, danes še tleče kulturne sile, bila bi najmogočnejše podjetje, kar jih pozna življenje narodov. Odvračala bi narode od nevhodnega vskadanja politikovanja in jih začrtala mnogo veličastnejše in vseobsežne smotre.

Sirija bi se zavest, da vlada med slovenskimi narodi čisto drugo razmerje, ko pa med onimi germanske in romanske skupine. Taka kulturna organizacija, obsegajoča vse slovenske narode, bi dala sociologičnemu pojmu slovenskega naroda pravi obseg in smisel. Taka zveza bi vzbudila mogočne, danes še tleče kulturne sile, bila bi najmogočnejše podjetje, kar jih pozna življenje narodov. Odvračala bi narode od nevhodnega vskadanja politikovanja in jih začrtala mnogo veličastnejše in vseobsežne smotre.

Na zelo dobrem in zdravem zraku, z 3 sobami in pritiklinami, pripravno za oženjene penzioniste, 1607

se odda

v Vižmarjih blizu kolodvora.

Naslov pove upravnštvo »Sl. Naroda«.

Henrik Lanz

Mannheim.

Lovska razstava

Dunaj

Rotunde-Spiegel.

Avt. prodaja pisana
Emil Honigmair
Dunaj IX,
Löblichgasse 4.

11

Salvator crème milo pudor

so dandaps na torišču negovanja lepote najboljši. Po njih rabi izginejo vse nečistosti obraza in rok: dosežemo mladostno izgledanje. Dobiva se povsod, kjer ne, se obrnite na izdelovalca S. Mittelbach, lekarna »Salvator« in drogerija, Zagreb, Jelačičev trg 2. 1787

Orožje vseh vrst

Hamerlejeve puške, trockeve, lanastrice, florberi, samokresi itd. po tvojih cenah. Popravila najceneje. Udobni plačilni pogoji. 10 dni na ogled in poizkušnjo.

F. Dušek, tvornica orožja, Općno št. 76 na stat. drabi, Češko.

Vsi, ki se čutijo bolne,

zlasti taki, ki jih muči trdrovratno telesno zagotenje, napenjanje, po-mjanjanje, rabijo z najboljšim usphem razkravajočim čajem, Gastlov čaj, »znamka Obelisk« Ta iz najboljših in najbolji zdravilnih rastlinskih snovi pripravljen čaj, je že 50 let neutrabilno domač pomoček ki pošpešuje prebavo, jači želodec, čisti kri, razkrava slez in se zlasti dobro obnaša tudi pri odbeli lelosti. V zavitkih po

60 vinarjev in 1 krona.

Dobiva se v lekarni preje Birnbacher »Pri Obelisku«, Viktor Hauser v Celovcu, Knezji trg. Manj nego 4 male ali 2 velika zavitka se ne razpolišja.

1102

Vinko Majdič

valjčni mlji v Kranju

(Kranjske).

Največja proizvajanja priznano najboljši pšenični mok in krmni izdelki, ki izvirajo iz najbolj izbranih pšeničnih vrst. Proizvodi vsejeno jako veliko vode v se in dalo kvantitativno nedosegljiv pridelek, kar je zlasti za gospode pekovske mojstrie neprecenljive vrednosti.

Zastopstvo in zaloge: 28

V Ljubljani: Podgrad, Trnovec, Kočevje, Trata Gorica, Celovac, Beljak, Belca, Inozemstvo, Trdenštajn, Zadra, Splita, Ercognovo, Rotor, Sarajevo in Pulu.

Brzojavi: Valjčni mlji, Kranj.

Superfosfati

mineralni in animalni, najpreizkušenje, najzanesljivejše in najcenejše gnojilo s fosforjevo kislino

za vse vrste zemlje.

Vsebina strogo zajamčena. Garantira se najhitrejši učinek, največji donos. Za spomladnjo setev neutrpljivo.

Dalej

amonijskovi, kalijevi in solitrov superfosfati.

Dobavljajo jih vse tvornice za umetno gnojilo, kmetijske društva in društva.

Pisarna: Praga, Příkopy 17.

Edino zastopstvo znamke

KINTA

je v teku in trpežnosti, nedosežno kolo sedanosti. 1053

Zaloga Puchovih koles.

Kolesa sprejema v pogrevje, omajnje in poslikavanje ter izpostavljanje koles.

Žolja, solišča in cena izvršitev.

Karel Čamernik

Ljubljana, Dunajska cesta 9.

Čisti zavet in življa.

Preporoča se

Marija Medved, zakupnica.

Produktivna zadruga ljubljanskih mizarjev
registrirana mizraža z enojno izdajo
s sedežem v Ljubljani, Karle Žerjavice cesta št. 11 (Kolpa).

**Zaloga pohištva lastnega izdelka
in tapetniškega blaga.**

Izvršuje vsa mizarska stavbna dela.

Lastna tovarna na Glincih pri Ljubljani.

Uumno stavbništvo.

Kdo hoče hitro in ceno zidati uporablja, samo še

Stagliolove stavbinske plošče

8 in 5 cm debele za postavljanje ločilnih sten.

Prednosti:
varnost pri potresih, nepredornost za zvoke, drži zreblje, prostonoseče, teda brez traverz, hrani prostor, ceno. V Ljubljani uporabljeno pri večini novih javnih in privatnih stavb.

Prostоносеће, добро држеče KESSLERJEVE STENE. (Z železom opremljeni zidovi iz opeke)

Proračune dajeta brezplačno **KÖNIGSBERG & DEUTSCH**, Zagreb
c. kr. dvorna stavbitelja.

Mavčeve deske

(Kokolit) za hitro in ceno napravo ogna varnih stropov.

Prednosti:

ceneje in boljše, kakor štukatura, se ne pretregrajo in ne počijo, štedenje pri odrih in s časom, posuše se takoj.

Ključavničarstvo

Ig. Faschinga vdova

Pohiški nasip št. 8.

Reichova hiša.

Velika zaloga

štodilnih ognjišč.

Izvršimo in solidno delo.

Cena zmerne. Popravila so

s tečno izvršujejo.

Naivja zaloge novih do najfinjih otroških vozičkov

ta novadne do najfinjajo

Žime.

M. Paklč

v Ljubljani.

Resnični naravnih se
potišja s povratom.

Josip Rojina

krojač prve vrste

se nahaja sedaj v lastni hiši

Franca Jožefa cesta 3.

konkurira z največjimi tvrdkami
glede finega kroja in ele-
gantne izvršitve.

Tvornična zaloge najfinjih angl.
in franc. specijalitet blaga.

Zavod za uniformiranje.

Najboljši kosmetički predmeti za olješanje polti in telesa so:

A da : milo po 80 h,
da : cream po 1 K;

da : Menthol : ustna voda po 1 K;

zobni prajoč po 60 h;

za obranitev rast las:

da : lasna voda po 1 K;

da : lasna pomada 1 K.

Ti izdelki "Ada", ki so oblastveno
varovani, so naprodaj le v

Orlovi lekarni

Ph. Mr. Josip Čižmár
v Ljubljani.

Kupujte zaupno te domače izdelke!

Odkrivana

Prva kranjska tvornica klavirjev

Ljubljana

Hilšarjeva ulica 5

Gradišče

RUDOLF A. WARBINEK

Priporoča svoje prve vrste, za vsa podnebja
solidno narejene pianino, klavirje in
harmonije tudi samoligralne
za getov donar, na delna od-
plačila ali napovede.

Poprave in ugaševanja se izvršujejo točno
in računajo načenje.

z njedoma tvornica na avstrijskem jugu.

Pokusite pivo iz češke delniške pivovarne

v Čeških Budejovicah.

To je izborne, na pizenjski način varjeno pivo.

Zaloga: Ljubljana: V. H. Rehman. Trst: Schmidt & Pelest.

Poštovna: Emil pl. Garzarelli. Puij: Lacko Kriz. Traovo: Rudolf

Valenčič. Reka-Sušak: Ante Sablich.

Zdravi-
lišče

GLEICHENBERG

na Šta-
jerskem

Sezija od 15. maja do 30. septembra
neprekosljive vrednosti pri vseh boleznih dihal.

Svetovno znani zdravilni vrelci.

Pojasnila in prospekti pri ravnateljstvu zdravilišča Gleichenberg.

Ustanovljeno leta 1842.

Tovarna oljnatih barv, laka in firneža Brata EBERL

Ljubljana

343

črkoslikarja, lakirarja, stavbna in pohištvena pleskarja,

Prodajalnica:

Miklošičeva ulica št. 6.

Delavnica:

Igriška ulica št. 6.

Električna sila.

Ustanovljeno leta 1842.

Št. 12832.

Razpis.

Za zgradbo kapnice v vasi Harije, obč. Trnovo pri Ilirske Bistrici

na 11.894-81 K proračunjena dela in dobave se bodo oddale potom javne ponudbene obravnave.

Pismene, vsa dela zapopadajoče ponudbe naj se predlože

do 30. julija t. l. ob 12. uri opoldne

podpisanimu deželnemu odboru.

Ponudbe, katere morajo biti kolkovane s kolkom za eno krono, morajo biti zapečetene z napisom:

"Ponudba za prevzetje gradbe kapnice v vasi Harije, obč. Trnovo pri Ilirske Bistrici".

Ponudbi mora biti dodana izrecna izjava, da pripozna ponudnik stavbne pogoje po vsej vsebini in da se jim brezpogojno ukoni.

Razven tega je dodati kot vadij še 5% stavbnih stroškov v gotovini ali pa v pupilarovarnih vrednostnih papirjih po kurzni ceni.

Deželni odbor si izrecno pridrži pravico, izbrati ponudnika ne glede na višino ponudbene cene, oziroma, če se mu vidi potrebno, razpisati novo ponudbeno razpravo.

Načrti, proračun in stavni pogoji se dobe pri dež. stavbnem uradu za znesek 320 K.

Deželni odbor kranjski.

Otvoritveno naznanilo.

Slavnemu p. n. občinstvu najjudnejje naznanjam, da smo s

1. julijem t. l. otvorili na Dunajski cesti št. 22 (nasproti kavarne „Evropa“)

zavod za tehnične in elektro-tehnične naprave

konces. podjetje za elektr. naprave, napeljavo elektr. luči in prenos moći, telefonske in brzojavne naprave.

Dobava in montiranje motorjev na benzina in petrolin ter Bieselevih motorjev. — V zalogi vedno v veliki izberi: elektromotorji, ventilatorji, obločnice, žarnice, telefoni, vsakovrstni inštal. material, mazilna olja in masti, sesalke, svetilniki za elektriko in plin ter sploh vse tehnične potrebštine.

2311

Mehanična delavnica sprejema vsakovrstna mehanična dela in popravila vsakovrstnih strojev. Dela se izvrši solidno, točno in po najnižjih cenah.

Proračuni na zahtevo zastonj. Zavod za tehnične in elektro-tehnične naprave,

z oddanim splošnjem

Mojzij Zajec.